

ЗВІТ

Про результати акредитаційної експертизи освітньої програми

Заклад вищої освіти	Державний вищий навчальний заклад "Ужгородський національний університет"
Освітня програма	38661 Політологія
Рівень вищої освіти	Доктор філософії
Спеціальність	052 Політологія

Цей звіт складений за наслідками акредитаційної експертизи згаданої вище освітньої програми, що проводилася Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти.

Звіт є результатом роботи експертної групи. Його основним призначенням є систематизація отриманої інформації, її аналіз та безпосереднє оцінювання якості освітньої програми. Звіт призначений як безпосередньо для закладу вищої освіти, так і для широкої громадськості. Він є публічним документом та буде оприлюднений на сайтах Національного агентства і закладу вищої освіти. Він також є підставою для прийняття подальших рішень галузевою експертною радою та Національним агентством.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

Використані скорочення:

ID - ідентифікатор

ВСП - відокремлений структурний підрозділ

ЄДЕБО - Єдина державна електронна база з питань освіти

ЄКТС - Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система

ЗВО - заклад вищої освіти

ОП - освітня програма

Загальні відомості

1. Інформація про освітню програму

Назва ЗВО	Державний вищий навчальний заклад "Ужгородський національний університет"
Назва ВСП ЗВО	не застосовується
ID освітньої програми в ЄДЕБО	38661
Назва ОП	Політологія
Галузь знань	05 Соціальні та поведінкові науки
Спеціальність	052 Політологія
Спеціалізація (за наявності)	відсутня
Рівень вищої освіти	Доктор філософії
Вид освітньої програми	Освітньо-наукова

2. Відомості про склад експертної групи та акредитаційну експертизу

Склад експертної групи	Даниленко Сергій Іванович, Чернописький Василь Іванович, Шмаленко Юлія Іванівна (керівник)
Залучений представник роботодавців	не застосовується
Дати візиту до ЗВО	02.11.2020 р. – 04.11.2020 р.

3. Посилання на документи, які підлягають оприлюдненню закладом вищої освіти на своєму вебсайті

Відомості про самооцінювання ОП <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/26228>

Програма візиту експертної групи https://drive.google.com/file/d/1lIO9z2-Ak6pPmbr8_PGcMHdYLZ78JNw8/view.

4. Інформація про наявність у звіті інформації з обмеженим доступом

Звіт не містить інформацію з обмеженим доступом

I. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації з підстав, не пов'язаних із відповідністю критеріям оцінювання якості освітньої програми:

відсутні

II. Резюме

Загальні враження про ОП, найголовніші висновки щодо відповідності Критеріям

ЕГ на основі докладного вивчення документів, наданих УжНУ, за результатами спілкування з фокус-групами у форматі відеоконференцій, моніторингу відомостей СО та офіційного веб-сайту у-ту, інших джерел інформації про освітній процес робить загальний висновок, що ЗВО підтверджує нормативну, інституційну, матеріально-технічну, академічну та науково-дослідну спроможність надавати якісні послуги у сфері вищої освіти, зокрема у реалізації цілей та завдань ОНП «Політологія». Кафедра політології і державного управління з 1998 р. готує фахівців зі спеціальності «Політологія». Сьогодні за ОНП «Політологія» за третім освітньо-науковим рівнем вищої освіти навчається 32 здобувача. Програма оптимально враховує запити на фахівців до установ як державного рівня, так і підготовки політологів-науковців до вирішення стратегічних завдань регіонального та транскордонного спрямування. Проектному колективу, у якому представлені всі зацікавлені сторони, вдалося синхронізувати здобутки місцевої наукової політологічної школи, що існує майже чверть століття, і залучити до її розбудови результати академічного обміну із колегами Словаччини, Румунії, Угорщини та Польщі. Вдалося побудувати оригінальну наукову школу, що відображає особливості транскордонного регіону, концентрується на дослідницькому пошуку на питаннях політичної науки у контексті міжетнічних відносин та історії краю, його ролі у загальноукраїнському політичному процесі. Викладачі та здобувачі активно користуються можливостями міжнародної академічної мобільності (Еразмус+, проекти Вишеградської групи). У-т демонструє приклади розвитку внутрішньої мобільності викладацької складу та здобувачів. Питання академічної доброчесності стали частиною університетського життя і весь час удосконалюються з урахуванням інтересів всього колективу. В Університеті створена відкрита, дружня, творча атмосфера, яка сприяє формуванню якісного освітнього середовища для здобувачів. УжНУ посідає 12-те місце серед українських ЗВО у світовому рейтингу U-Multirank (2020 р.). Студентоцентризм є базовою умовою освітнього процесу в УжНУ. Представники студентського самоврядування, наукового товариства аспірантів, ради молодих вчених, профспілкової організації студентів є справжніми агентами якісних змін освітнього процесу. Слід відмітити принципову позицію Гаранта та кафедри до здобувачів, які не виконують індивідуальний навчальний план. Роботодавці позитивно відгукуються про якість підготовки фахівців на ОНП, долучають їх до своїх проектної діяльності. Під час спілкування із ЕГ стейкхолдери демонстрували свою професійну зацікавленість у залученні до процесу вдосконалення програми, наповнення її практико орієнтованими дисциплінами. Соціальна інфраструктура УжНУ модернізована, розгалужена і функціонує як єдиний життєвий простір для здобувачів та викладачів, забезпечуючи їхні щоденні турботи і враховуючи запити людей з особливими потребами. Загадані характеристики уможливають надання освітніх послуг високого рівня і за ОНП «Політологія».

Підсумок сильних сторін програми та позитивних практик

Сильні сторони. Цілі ОНП «Політологія» чітко визначені та сформульовані у відповідності до Концепції інноваційного розвитку ДВНЗ «УжНУ». Нормативне регулювання щорічної процедури оновлення ОНП. Практика проведення систематичного моніторингу освітнього процесу за ОНП шляхом опитування стейкхолдерів. Врахування специфіки суспільно-політичного розвитку Закарпаття, що дозволяє здобувачам бути конкурентоспроможними. Структура ОНП уможливорює формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через вибір здобувачами навчальних дисциплін (35% від загального обсягу ОНП). Оптимізація бюджету ОНП з врахуванням побажань здобувачів зі зменшення освітньої складової до одного року сприяє перерозподілу часу на користь наукової складової, створює додаткові можливості для проведення самостійної дослідницької роботи. Наявна чітка процедура врегулювання визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті. Сприяння академічній мобільності здобувачів за рахунок участі у міжнародних та внутрішніх програмах. Інтернаціоналізація освітньо-наукової діяльності та активність здобувачів та викладачів у пошуку міжнародних проектів. Потужний кадровий капітал, який забезпечує викладання на ОНП. Темі досліджень здобувачів корелюються із дослідними напрямками кафедри, окремий акцент у науковому пошуку зроблено на регіональній специфіці. Широкі можливості для проведення і апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів. Наявність власних наукових видань та безкоштовні умови опублікування. Студентоцентризований підхід до навчання, викладання та досліджень. Використання сучасних, практико-орієнтованих методів навчання. Належне методичне забезпечення за кожною із ОК. ОНП передбачає набуття здобувачами «soft skills». Потужна система сприяння професійному розвитку викладачів. Моральна та матеріальна мотивація викладачів. Впровадження політики академічної доброчесності. Відкритість і прозорість закладу у вирішенні конфліктних ситуацій, наявність інструментів та локальної нормативної бази. Розвинена соціальна інфраструктура та охорона здоров'я співробітників. Налагоджений зворотній зв'язок із випускниками-політологами. Діяльність Міжнародної асоціації випускників УжНУ. Позитивні практики. Проведення спільних заходів кафедри з ГО «Асоціація політологів та міжнародників УжНУ». Участь УжНУ у грантовому проекті Erasmus+ «Інтеграція дуальної вищої освіти в Молдові та Україні – COOPERA». «Кава з ректором» - зустріч Ректора пана Володимира Смоланки зі студентським активом з метою обговорення нагальних питань. Проведення методичною комісією кафедри політології і державного управління регулярного опитування стейкхолдерів. Залучення викладачів та здобувачів до роботи у політичному полі як політичних консультантів та аналітиків у виборчих штабах або спостерігачів, до напрацювання проектів з розвитку місцевих громад та транскордонного співробітництва. Проведення безоплатних курсів для викладачів з удосконалення англійської мови академічного спрямування.

Підсумок слабких сторін програми та рекомендації з її удосконалення

Слабкі сторони. Відсутність на офіційному сайті проєкту ОНП 2020 р., історії пропозицій до проєкту ОНП, форми для зворотного зв'язку або електронної адреси для надання рекомендацій. Наявність певних недоопрацювань при формуванні «Матриці відповідності» та формулюванні ПРН. Відсутність практики викладання навчальних дисциплін іноземними мовами. Відсутність персональних профілів викладачів із зазначенням їх наукових здобутків та іншої інформації. Середній рівень активності НПП у періодичних виданнях із наукометричних баз Scopus і WoS та відсутність у них статей здобувачів. Недостатній рівень реалізації програм міжнародної академічної мобільності здобувачами. Недостатнє залучення професіоналів-практиків та роботодавців саме до аудиторних занять. В уті відсутня практика оприлюднення на офіційному сайті результатів опитувань щодо якості освітнього процесу. Часткове залучення здобувачів з ОНП до заходів НТСА та РМВ. Рекомендації. Під час перегляду ОНП передбачити на офіційному сайті можливість надання електронною поштою чи онлайн-анкетуванням пропозицій до проєкту із подальшим оприлюдненням історії рекомендацій. Урізноманітнити форми обговорення ОНП шляхом проведення круглих столів, розширених засідань кафедри/методичних комісій, зокрема з використанням соціальних мереж. Переглянути механізм оформлення матриці та посилити унікальність ПРН. Розробити загальний каталог вибіркових дисциплін за ОНП без прив'язки до певних блоків з можливістю введення дисциплін, які готують до грантової та проєктної діяльності (пропозиція роботодавців, надана під час зустрічі з ЕГ). Модернізувати обрання вибіркових дисциплін шляхом електронних анкет. Розглянути можливість перенесення вибіркових дисциплін на 2-й семестр. Розглянути посилення ОНП ОК, які б викладалися іноземними мовами, зокрема країн, що межують із Закарпаттям. Переорієнтувати викладання іноземної мови із мовознавчого напряму на фахово-прикладний. Оновити та урізноманітнити джерельну базу РНП. Активніше залучати до читання лекцій, інших форм аудиторної та дослідної роботи фахівців-практиків, роботодавців. Активізувати запрошення зарубіжних викладачів, зокрема у онлайн форматі. Активізувати міжнародну академічну мобільність та наукову комунікацію здобувачів завдяки участі у міжнародних конференціях, програмах Erasmus+. Популяризувати можливості неформальної освіти серед здобувачів та НПП. Розглянути можливість заохочення Гарантів. Оновити наукові профілі НПП на офіційному сайті. Активізувати спільну публікаційні активність наукових керівників та здобувачів. Сприяти поширенню серед здобувачів інформації про можливості отримати матеріальні заохочення за опублікування статей у наукових виданнях із наукометричних баз Scopus і WoS. Сприяти включенню наукових видань кафедри до Переліку наукових фахових видань України (категорія «Б») з політичних наук. Створити електронну «Скриньку довіри». Вести практику оприлюднення на офіційному сайті ЗВО результатів загальноуніверситетських опитувань.

III. Аналіз

У цьому розділі експертна група описує встановлені під час акредитаційної експертизи фактичні обставини, аналізує та оцінює їх, а також надає свої рекомендації щодо удосконалення ОП та діяльності за нею за окремими критеріями.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми:

1. Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти.

Цілі освітньо-наукової програми «Політологія» сформульовані чітко та відповідають освітній місії і стратегічним завданням закладу, які зазначені у «Статуті Державного вищого навчального закладу «Ужгородський національний університет»» (від 07.06.2016) (<https://cutt.ly/IgF2Efc>), «Концепції інноваційного розвитку ДВНЗ «Ужгородський національний університет» на 2015-2025 рр. (введено в дію 24.03.2016 р.)» (<https://cutt.ly/NgF2Daq>). Концепція розроблена під час виконання наукового проєкту «Інноваційний університет – інструмент інтеграції в європейський освітній і науковий простір» за фінансової підтримки Міжнародного Вишеградського фонду. Партнерами в реалізації проєкту були Жешувський університет (м. Жешув, Польща), Дебреценський університет (м. Дебрецен, Угорщина), Технічний університет у м. Кошице (Словацька Республіка), ГО «Інститут транскордонного співробітництва» (м. Ужгород, Україна). Мета ОНП передбачає підготовку докторів філософії за спеціальністю 052 «Політологія» галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки», що здатні провадити самостійну науково-дослідну, науково-педагогічну, науково-практичну та організаційну діяльність у галузі політичної науки крізь призму дослідження трансформаційних процесів в Україні та у країнах Центрально-Східної Європи. Цілі ОНП високо корелюються зі Стратегією УжНУ щодо «функціонування ефективної системи випереджальної підготовки елітних спеціалістів світового рівня, єдності наукової, навчальної та інноваційної діяльності» та Місією УжНУ з підготовки висококваліфікованих кадрів для Закарпатського регіону, яка визначається такими концептуальними положеннями УжНУ як дослідницько-інноваційного університету: наукова діяльність здійснюється в рамках проведення фундаментальних і прикладних досліджень, підготовка нової генерації фахівців, здатних забезпечити позитивні зміни в економіці регіону, професіоналів, які вміють комплексно поєднувати дослідницьку та підприємницьку діяльність. Цілі ОНП відповідають стратегічним завданням та напрямкам УжНУ щодо «надання якісних і затребуваних освітніх послуг з підготовки висококваліфікованих фахівців для економіки і суспільного розвитку регіону, України», «створення системи інноваційної освіти та елітної підготовки фахівців» та «розвитку фундаментальних і прикладних досліджень як бази інноваційної діяльності».

2. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін.

Аналіз відомостей самооцінювання ОНП 2016 р., 2019 р. та 2020 р., результатів зустрічей з фокус-групами підтвердив, що до формулювання цілей та ПРН залучаються стейкхолдери, позиції та потреби яких враховані при розробці та оновленні ОНП. На офіційному сайті в розділі «Інфо-центр. Аспірантура та докторантура» оприлюднено проєкт ОНП тільки за 2019 р. (<https://cutt.ly/QgKn4Ip>). На сайті не зазначено, в який спосіб стейкхолдери можуть надати свої рекомендації. На зустрічі з ЕГ начальник навчальної частини пан Анатолій Штимак пояснив, що пропозиції надаються на електронну адресу кафедри, аналізуються та узагальнюються у вигляді таблиць. Але після обговорення проєкту ОНП ця інформація не є доступною, тому ЕГ не мала можливості ознайомитися з нею. Зі слів Гаранта, надання пропозицій до оновлення ОНП відбувалося під час формальних заходів (засіданнях кафедри/Робочої групи, опитуваннях) та неформальних зустрічей зі стейкхолдерами. Гарант зазначив, що за результатами опитування здобувачів були враховані пропозиції щодо форм і методів навчання та рекомендації від працевластців щодо особливостей регіонального розвитку наукоємних галузей (протокол №5 засідання Робочої групи від 6.02.2019). ЕГ ознайомила з протоколами засідань кафедри та Робочої групи за 2016-2020 рр. (надані на запит ЕГ) та результатами опитування стейкхолдерів (надані на запит ЕГ та оприлюднені на сайті кафедри (<https://cutt.ly/fgKUXz4>)). Здобувачі підтвердили ЕГ, що вони регулярно беруть участь в опитуваннях, присутні на засіданнях кафедри політології і державного управління та Робочої групи ОНП «Політологія», де мають можливість висловити свою позицію щодо цілей та змісту ОНП. Зокрема, здобувач 2-го курсу пан Олександр Бертолон повідомив, що здобувачі пропонували збільшити практичну складову ОНП з метою апробації педагогічної майстерності. Пропозиція була врахована: до ОНП 2020 р. внесена ОК.7 «Асистентська практика». Здобувачі 4-го курсу пані Альона Алмашій та пан Роман Кополовець зазначили, що на їх пропозицію в ОНП 2020 р. було збільшено загальний обсяг дисциплін вільного вибору до 14 кредитів ECTS. На зустрічі з роботодавцями керуючий справами виконавчого апарату Закарпатської обласної ради пан Юрій Гузинець та радниця при дирекції Національного інституту стратегічних досліджень пані Світлана Мітряєва підтвердили, що брали участь у засіданнях Робочої групи. Зокрема, пані Світлана Мітряєва підкреслила, що при розробці ОНП «Політологія» були враховані її пропозиції щодо формування у аспірантів компетентностей, пов'язаних з розвитком «soft skills». ЕГ отримала підтвердження, що НПП запрошувалися на засідання Робочої групи та давали пропозиції щодо окремих ОК та методів навчання. Зокрема, професор кафедри політології і державного управління, проректор з науково-педагогічної роботи пані Мирослава Лендбел підтвердила, що були враховані її пропозиції щодо включення до змісту ОК «Євроінтеграційні процеси в країнах Центральної Європи» питань з транскордонного співробітництва.

3. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм.

У 2016 р. Робочою групою була розроблена ОНП «Політологія» з фокусуванням на дослідженні трансформаційних процесів в Україні та у країнах Центрально-Східної Європи. При розробці та оновленні ОНП Робочою групою було враховано специфіку регіонального контексту професійного попиту на дослідників та науковців-політологів в Закарпатській області, яка межує з 4 країнами Центрально-Східної Європи (Угорщиною, Словаччиною, Румунією, Польщею). Під час формування ОНП враховано високий рівень міграції населення Закарпаття, що обумовлює кадровий попит на фахівців-аналітиків та дослідників-політологів під час перерозподілу владних повноважень між державними інституціями на місцях в умовах децентралізації. Тема НДР кафедри «Політична стабільність у країнах Центральної та Східної Європи: історико-політичні, етнонаціональні, електоральні та державно-управлінські аспекти» пов'язана із вирішенням проблем політичного розвитку регіону. ЕГ звернула увагу, що хоча ПРН визначені чітко та відповідають тенденції розвитку спеціальності, в них не повною мірою відображений заявлений фокус на дослідженні трансформаційних процесів. ОНП забезпечує формування та розвиток професійної компетентності для здійснення аналітичної, дослідницької та інноваційної діяльності у галузі політології з урахуванням сучасних вимог науки, політики, світового медіапростору. ОНП демонструє поєднання фундаментальних та прикладних знань із сучасних інформаційних технологій, управління науковими проєктами, інноваціями в сучасній педагогіці, із поглибленим вивченням іноземної мови, що відповідає запитам ринку праці та робить аспірантів конкурентоспроможними. За результатами зустрічей із Гарантом ЕГ переконалась, що під час формулювання цілей та ПРН ОНП були проаналізовані аналогічні освітні програми з підготовки докторів філософії у галузі політичних наук та враховано досвід вітчизняних університетів-партнерів (ЧНУ ім.Ю.Федьковича, ПриНУ ім.В.Стефаніка, ЛНУ ім.І.Франка, КНУ ім.Т.Шевченка, Національної академії державного управління при Президенті України та Київського університету ім.Б.Грінченка). Зокрема, при вивченні досвіду ЛНУ ім.І.Франка ОНП було доповнено ОК «Розвиток партійних систем країн Європейського Союзу»; з досвіду ЧНУ ім.Ю.Федьковича доповнено ОК «Системний аналіз і теорія політичних систем». Гарант зазначив, що при розробці ОНП проводилися консультації з колегами-науковцями із іноземних університетів-партнерів: Кошицького ун-ту, Пряшівського ун-ту, Братиславського ун-ту, Інституту політичних наук Словацької академії наук, Мюнхенського ун-ту Людвіка Максиміліана, Центрально-Європейського ун-ту в Будапешті (зараз знаходиться у Відні). Зокрема, вивчаючи досвід Ін-ту держави і церкви у м.Братиславі (Словаччина) та Полонійної академії в Ченстохові (Польща), відповідно для дослідження особливостей церковної політики у країнах Центральної Європи було розроблено ОК «Державно-церковні відносини у країнах Центральної та Східної Європи» та «Моделі державно-церковних відносин».

4. Освітня програма дозволяє досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності). За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти, програмні результати навчання повинні відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня.

Стандарт вищої освіти за спеціальністю 052 Політологія третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти за ступенем доктор філософії відсутній. Аналіз ОНП «Політологія» 2020 року, проведений ЕГ, дозволяє стверджувати, що при оновленні ОНП були враховані вимоги проекту Стандарту вищої освіти. Зокрема, загальні компетентності, фахові компетентності спеціальності, програмні результати навчання ОНП є повністю ідентичними компетентностям з підсумковими та інтегративними результатами навчання, які визначені проектом Стандарту. Програмні результати навчання за ОНП «Політологія» корелюються з дескрипторами Національної рамки кваліфікацій (<https://cutt.ly/NgK1UyC>) для відповідного кваліфікаційного рівня в частині формування у здобувачів освіти ПРН 1. «Опанувати універсальними навичками дослідника, зокрема застосування сучасних інформаційних технологій, розробки, організації та управління науковими проектами та/або науковими дослідженнями, презентації їх результатів у професійному середовищі через сучасні форми наукової комунікації (академічні наукові публікації, семінари, конференції), в засобах масової інформації та в публічній сфері у національному та міжнародному контексті»; ПРН 3. «Мати системний науковий світогляд та філософсько-культурний кругозір, який включає розвинене критичне мислення, професійну етику та академічну доброчесність, повагу різноманітності та мультикультурності»; ПРН 5. «Знати на поглибленому рівні нормативну та позитивну політичну теорію, політичний аналіз, порівняльну та прикладну політологію та володіти категорійно-понятійним та аналітично-дослідницьким апаратом сучасної світової політичної науки»; ПРН 7. «Комплексно застосовувати широкий спектр політологічних понять, теорій і методів до аналізу владно-політичних відносин політичних акторів, інститутів та ідей відповідно до певного історичного або сучасного контексту»; ПРН 9. «Конструювати дизайн, розробляти програму та виконувати комплексні політологічні дослідження з використанням широкого кола прикладних методів, технологій та інструментарію аналізу».

Загальний аналіз щодо Критерію 1:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 1.

Сильні сторони. Цілі ОНП «Політологія» чітко визначені та сформульовані у відповідності до Концепції інноваційного розвитку ДВНЗ «Ужгородський національний університет». Дієві заходи (засідання кафедри/Робочої групи, опитування) з залучення стейкхолдерів до формування цілей та ПРН. При розробці та оновленні ОНП «Політологія» бралися до уваги тенденції розвитку спеціальності та враховувалась специфіка суспільно-політичного розвитку Закарпаття, що дозволить випускникам бути конкурентоспроможними на ринку праці. При формуванні цілей і програмних результатів навчання ОНП «Політологія» було враховано досвід і кращі практики реалізації аналогічних вітчизняних програм та університетів-партнерів Центрально-Східної Європи. Позитивні практики. Наукова тема, яка розробляється кафедрою політології і державного управління «Політична стабільність у країнах Центральної та Східної Європи: історико-політичні, етнонаціональні, електоральні та державно-управлінські аспекти» прямо пов'язана із вирішенням проблем політичного розвитку регіону.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 1.

Слабкі сторони. Відсутність на офіційному сайті проекту ОНП 2020 р., історії пропозицій або рекомендацій до проекту ОНП, форми для зворотного зв'язку або електронної адреси для надання пропозицій. Хоча програмні результати навчання ОНП «Політологія» визначені чітко та відповідають тенденції розвитку спеціальності, в них не повною мірою відображений заявлений фокус на дослідження трансформаційних процесів в Україні та у країнах Центрально-Східної Європи. Рекомендації. Під час проведення публічного обговорення проекту ОНП передбачити на офіційному сайті можливість надання пропозицій за допомогою електронної пошти та/або онлайн-анкети із подальшим оприлюдненням історії пропозицій або рекомендацій до ОНП. З метою більш широкого залучення стейкхолдерів, представників академічної спільноти рекомендуємо розширити форми обговорення ОНП шляхом проведення круглих столів, розширених засідань кафедри/методичних комісій, зокрема з використанням соціальних мереж. При подальшому моніторингу ОНП, враховуючи оригінальний фокус на дослідження трансформаційних процесів в Україні та у країнах Центрально-Східної Європи, посилити унікальність програмних результатів навчання.

Рівень відповідності Критерію 1.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 1.

Зважаючи на наведені сильні сторони і позитивні практики, а також рекомендації щодо подальшого удосконалення ОНП у контексті критерію 1 експертна група дійшла висновку, що ОНП спеціальності 052 «Політологія» відповідає рівню В за критерієм 1.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми:

1. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності).

Обсяг освітньої складової ОНП «Політологія» 2020 року становить 40 кредитів ECTS, що відповідає вимогам законодавства України, а саме ст.5 Закону України «Про вищу освіту». Стандарт вищої освіти відсутній. Порівняльний аналіз ОНП «Політологія», розробленої та затвердженої у 2016 р., ОНП 2019 р. та ОНП 2020 р., дає можливість ЕГ зробити висновок про періодичний перегляд програми з метою її оновлення та вдосконалення. Відповідно до ОНП 2016 року та навчального плану 2016 року, загальний обсяг ОНП складав 60 кредитів ECTS, з яких загальний обсяг обов'язкових компонентів 42 кредити ECTS (28 кредитів ECTS – цикл дисциплін гуманітарно-наукової підготовки, 12 кредитів ECTS – цикл дисциплін професійно наукової підготовки, 2 кредити ECTS – відведено на педагогічну практику). Цикл дисциплін вільного вибору аспіранта – 18 кредитів ECTS, що становить 30% від загального обсягу ОНП у кредитах ECTS та відповідає нормі. Відповідно до ОНП 2019 року та навчального плану 2019 року, загальний обсяг ОНП складав 35 кредитів ECTS, з яких загальний обсяг обов'язкових компонентів 23 кредити ECTS. Цикл дисциплін вільного вибору аспіранта – 12 кредитів ECTS, що становить 34% від загального обсягу ОНП у кредитах ECTS та відповідає нормі. Відповідно до ОНП 2020 року (<https://cutt.ly/SgK4oIQ>) та навчального плану 2020 року (<https://cutt.ly/ngK4aQw>), термін навчання складає 4 роки, загальний обсяг ОП - 40 кредитів ECTS. Загальний обсяг обов'язкових компонентів 26 кредитів ECTS, з яких 3 кредити ECTS відведено на асистентську практику. Цикл дисциплін вільного вибору студента – 14 кредитів ECTS, що становить 35% від загального обсягу ОНП у кредитах ECTS та відповідає нормі. Навчальні дисципліни плануються в обсязі не менше трьох кредитів ECTS.

2. Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, складають логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дозволяють досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання.

Проведений аналіз ОНП, навчального плану, структурно-логічної схеми ОНП «Політологія», Матриці відповідності програмних компетентностей компонентам ОНП та результати зустрічей з Гарантом дозволяє ЕГ зробити висновок, що освітні компоненти ОНП систематизовано за змістом (виділені змістовні блоки), логічно пов'язані між собою у контексті загального часу навчання за семестрами та у сукупності дозволяють досягти заявлених цілей та ПРН. В ОНП прослідковується логічна послідовність розміщення ОК. Наприклад, ОК5 «Інновації в сучасній педагогіці, організація та проведення навчальних занять» (1 семестр) передують ОК7 «Асистентська практика». За ОНП 2019 р. та 2020 р. обсяг освітньої складової було скорочено до одного року навчання, що дозволяє здобувачам більше часу приділяти науковій роботі. Разом з тим, ЕГ звернула увагу, що при формуванні «Матриці відповідності програмних компетентностей компонентам освітньої програми» та «Матриці забезпечення програмних результатів навчання (ПРН) відповідними компонентами освітньої програми» вибіркові компоненти забезпечують переважну більшість загальних компетентностей (ЗК), фахових компетентностей спеціальності (ФК) та програмних результатів навчання (ПРН). Наприклад, вибіркові компоненти із першого блоку «Державно-церковні відносини у країнах Центральної та Східної Європи» та «Моделі державно-церковних відносин» здатні забезпечити ЗК-2. «Здатність фахово спілкуватися державною та іноземною мовами як усно, так і письмово у процесі наукової комунікації та досліджень», ФК-7. «Здатність фахово викладати політологічні дисципліни на відповідному рівні даної освітньої кваліфікації» та ПРН-2. «Використовувати державну та іноземну мову як усно, так і письмово на рівні, достатньому для ефективної професійної комунікації, розуміння іншомовних наукових текстів та підготовки фахових публікацій в Україні і провідних наукових виданнях світу». На зустрічі з Гарантом ЕГ порадила виправити означені неузгодженості та переглянути механізм оформлення матриці на предмет її повної відповідності співвідношення ОК програмним компетентностям. Зміст ОНП включає необхідні компоненти згідно п. 27 Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах), що передбачають набуття аспірантом таких компетентностей відповідно до Національної рамки кваліфікацій: 1) здобуття глибоких знань із спеціальності (у ОНП це ОК6 «Державотворчі процеси в Україні»); 2) оволодіння загальнонауковими (філософськими) компетентностями (ОК2 «Теорія та методологія класичної та сучасної філософії»); 3) набуття універсальних навичок дослідника (ОК3 «Презентація наукових результатів та управління науковими проектами», ОК4 «Сучасні інформаційні технології» ОК5 «Інновації в сучасній педагогіці, організація та проведення навчальних занять» та ОК7 «Асистентська практика»); 4) здобуття мовних компетентностей (ОК1 «Іноземна мова для комунікації у науково-педагогічному середовищі»).

3. Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеної для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною).

Проаналізувавши зміст ОНП «Політологія», НП, відомостей СО, ЕГ дійшла до висновку, що ОНП відповідає предметній області спеціальності 052 Політологія. Аналіз робочих програм навчальних дисциплін дозволяє зробити висновок, що всі програмні результати навчання та компетентності, які визначені ОП, забезпечуються за рахунок обов'язкових освітніх компонент та переважною частиною вибіркового. На сайті кафедри політології і державного управління у відкритому доступі розміщені робочі програми навчальних дисциплін на 2020/2021 (<https://cutt.ly/lgZ2oh2>). Відповідність предметній області спеціальності реалізується у вивченні низки ОК: «Презентація наукових результатів та управління науковими проектами», «Сучасні інформаційні технології», «Євроінтеграційні процеси в країнах Центральної Європи», «Державотворчі процеси в Україні», «Міграційні процеси у міжнародних відносинах та політиці європейських країн», «Системний аналіз і теорія політичних систем», «Системи державного правління країн Європейського Союзу», «Розвиток партійних систем країн Європейського Союзу», «Державно-церковні відносини у країнах Центральної та Східної Європи» тощо. Освітні компоненти, які за змістом не відповідають предметній області спеціальності відсутні. Експертна група провела аналіз ОК «Державотворчі процеси в Україні», метою якої є вивчення передумов формування, етапів розвитку української державності, розуміння сутності різноманітних напрямів, концептуальних теорій і наукових «шкіл», оволодіння дослідницьким інструментарієм теоретичної і прикладної науки та ВК «Євроінтеграційні процеси у країнах Центральної Європи», яка спрямована на вивчення спільних та особливих характеристик процесу та результатів інтеграції центральноєвропейських суспільств до європейського політичного та соціально-економічного простору. ОНП характеризується достатньо сильною мовною підготовкою: ОК «Іноземна мова для комунікації у науково-педагогічному середовищі (англійська/німецька мова)» (6 кредитів ECTS). Проте, попри наявний запит з боку здобувачів до вдосконалення мовних здібностей, за ОНП не передбачено викладання навчальних дисциплін іноземними мовами. Беручи до уваги заявлений фокус ОНП на дослідження трансформаційних процесів в Україні та у країнах Центрально-Східної Європи, унікальне географічне розташування ЗВО, наявний потенціал НПП, ЕГ рекомендує розглянути можливість посилити ОНП освітніми компонентами, які б викладалися іноземними мовами країн, що межують із Закарпаттям.

4. Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін у обсязі, передбаченому законодавством.

Формування індивідуальної освітньої траєкторії здійснюється у відповідності до Положення про організацію освітнього процесу в ДВНЗ «Ужгородський національний університет» (від 08.05.2015 р.), Положення про організацію освітнього процесу здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії у ДВНЗ «Ужгородський національний університет» (від 31.01.2017 р.) (<https://cutt.ly/sgXe8Mm>), Положення про індивідуальний навчальний план здобувача вищої освіти у ДВНЗ «Ужгородський національний університет» (від 03.03.2020р.) (<https://cutt.ly/kgXrqKz>) та Положенням про порядок реалізації здобувачами вищої освіти права на вільний вибір навчальних дисциплін у ДВНЗ «Ужгородський національний університет» (від 03.03.2020р.) (<https://cutt.ly/PgXrova>). Здобувачі мають право вивчати дисципліни з переліку дисциплін навчального плану інших освітніх програм чи іншого рівня вищої освіти. Для здобувачів, у яких вибіркові дисципліни заплановано в осінньому семестрі 1-го року навчання, реєстрація на вивчення вибіркового дисциплін організовується під час подачі оригіналів документів для зарахування на навчання. Робочі програми вибіркового дисциплін розміщено на сайті кафедри політології і державного управління (<https://cutt.ly/CgXrKmN>). Здобувачі ОНП «Політологія» обирають навчальні дисципліни з каталогу вибіркового компонент, який включає 8 ВК (4 блоки) по 3,5 кредити ECTS кожна, загальним обсягом 14 кредити ECTS (35% від загального обсягу кредитів), що відповідає вимогам Закону України «Про вищу освіту». Вибіркові компоненти розподілені за двома семестрами (по дві вибіркові дисципліни в кожному). На думку ЕГ, наявність блокового каталогу дещо обмежує траєкторію вибору здобувачів. ЕГ ознайомила та проаналізувала індивідуальні навчальні плани здобувачів за різними формами навчання та результатами опитування здобувачів за 2018-2020 рр., які проводила методична комісія кафедри політології і державного управління (<https://cutt.ly/igVtuk9>). За результатами опитування здобувачів у березні 2020 р. 94% респондентів підтвердили можливість формування індивідуальної освітньої траєкторії, переважна більшість здобувачів підтвердила можливість реалізовувати своє право на вибір навчальних дисциплін, з яких 47% респондентів зазначили про можливість широкого вибору дисциплін, а 31% - можливість часткового вибору дисциплін. Під час проведення фокус-груп здобувачі підтвердили ЕГ вільне право на індивідуальне обрання вибіркового дисциплін. Зокрема, здобувачі 1 року навчання пан Роман Іванчик (денна форма) та пані Людмила Рішко (вечірня форма) підтвердили, що під час зарахування вони ознайомилися із запропонованими вибірковыми дисциплінами та зробили свій вибір, написавши відповідну заяву. В сучасних умовах дистанційного навчання ЕГ рекомендувала розробити електронний варіант анкети для обрання вибіркового дисциплін.

5. Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дозволяє здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності.

За ОНП «Політологія» 2016 р. цикл практичної підготовки передбачав роботу аспіранта над дисертацією, педагогічну практику (2 кредити ECTS), написання наукових статей і тез конференцій, публікації в міжнародних виданнях тощо. Після перегляду ОНП у 2019 р., практична складова реалізовувалась під час проведення науково-дослідної роботи у межах дисертаційного дослідження та апробації результатів наукового пошуку на наукових семінарах та конференціях. Педагогічна практика була включена до ОК «Інновації в сучасній педагогіці, організація та проведення навчальних занять» та «Презентація наукових результатів та управління науковими проектами», за якими передбачалось проведення занять для студентів (лекцій, практичних занять). До оновленої ОНП у 2020 р. за

рекомендаціями здобувачів та НПП було включено обов'язковий ОК7 «Асистентська практика» (3 кредити ECTS). ЕГ ознайомилася з робочою програмою асистентської практики (<https://cutt.ly/ngCUJCo>). Асистентську практику здобувачі проходять у другому семестрі першого року навчання. Місцем проходження практики є Університет. Керівництво і виконання програми асистентської практики забезпечує кафедра політології і державного управління. Загальну організацію практики та контроль за її проходженням здійснює керівник практики. На зустрічі з фокус-групами доцент кафедри політології і державного управління пан Стеллас Асланов, який є розробником робочої програми «Асистентська практика», поінформував ЕГ, що проведення практики передбачено на всіх формах навчання, її тривалість для очної форми навчання складає два тижні, для заочної форми – один тиждень. За результатами опитування здобувачів у березні 2020 р. переважна більшість респондентів зазначила, що обсяг практичної підготовки здобувачів є достатнім, а 9% вказали, що практичної підготовки забагато. Під час проведення фокус-груп здобувачі старших курсів підтвердили, що мали досвід проведення навчальних занять та задоволені рівнем педагогічної практичної підготовки. На зустрічі з фокус-групами здобувачі зазначили, що вони вже мають досвід практичної діяльності за фахом. Зокрема, здобувачі 4-го курсу: пан Олександр Іваніна працює консультантом в Національному Демократичному Інституті (США) в програмі DOBRE, а також в програмі ПРООН «Відновлення належного врядування в громадах, охоплених конфліктом»; пані Альона Алмашій є асистентом кафедри «Міжнародних студій та суспільних комунікацій» УжНУ; пан Роман Кополовець працює викладачем кафедри філософії та гуманітарних дисциплін Карпатського університету ім.А.Волошина. Здобувач 3-го курсу пан Олександр Токарський - начальник аналітичного відділу Управління стратегічних розслідувань в Закарпатській області. Здобувач 2-го курсу Олександр Бертолон є експертом у сфері національної безпеки та заступником Голови правління ГО «Асоціація політологів та міжнародників УжНУ».

6. Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills), що відповідають заявленим цілям.

Аналіз змісту ОНП «Політологія», ознайомлення з робочими програмами навчальних дисциплін та результати зустрічей з фокус-групами дають підстави ЕГ стверджувати, що ОНП передбачає набуття здобувачами «soft skills», які відповідають заявленим цілям та обумовлені перспективами подальшої професійної діяльності. Про важливість формування «soft skills» у здобувачів-аспірантів наголошувалося роботодавцями на засіданнях Робочої групи, зокрема, радницею при Дирекції Національного інституту стратегічних досліджень пані Світланою Мітряєвою (Протокол №5 від 06.02.2019 р.), що було враховано в ОНП «Політологія». Формування «soft skills»s забезпечується відповідними ОК: «Презентація наукових результатів та управління науковими проектами», «Інновації в сучасній педагогіці, організація та проведення навчальних занять», «Іноземна мова для комунікації у науково-педагогічному середовищі» та «Сучасні інформаційні технології». Заявлені форми і методи навчання передбачають максимальне залучення здобувачів до дискусій, консультацій, «мозкового штурму», роботи в групах, роботи з «кейсами», що сприяє набуттю компетентностей з абстрактного мислення та креативності, мистецтву ефективного спілкування та командної роботи. Під час зустрічей з фокус-групами ЕГ змогла переконатися про наявні можливості опанування та розвитку «soft skills» за ОНП. Директорка Центру кар'єри УжНУ пані Тетяна Бутурлаккіна повідомила ЕГ, що Центром щороку проводяться «День кар'єри ЄС», в рамках якого для здобувачів організуються різноманітні тематичні тренінги, які сприяють набуттю навичок самопрезентації, вмінню проходити інтерв'ю, виявляють лідерський потенціал здобувачів. Так, цього року були проведені тренінги (<https://cutt.ly/tgCMUta>): «Інструменти кар'єрного планування», «Як виграти стипендію на кредитне навчання чи стажування Еразмус+?», «Мистецтво публічного виступу», «Самозайнятість як один із напрямків розвитку кар'єри», «Успішне резюме: практикум складання», «Співбесіда з роботодавцем: правила самопрезентації». Співкоординаторка Волонтеріату УжНУ пані Ганна Мелеганіч зазначила, що здобувачі залучаються до роботи Волонтеріату. Зокрема, здобувачка 4 курсу пані Альона Алмашій є відповідальною за комунікацію. Представники студентського самоврядування повідомили ЕГ, що у них є практика організації та проведення Брейн-рингів та конкурсів «Що? Де? Коли?», в яких беруть участь аспіранти. Зокрема, здобувач пан Роман Іванчик підтвердив цю інформацію. Здобувачі-аспіранти зазначили, що практична підготовка за ОНП, яка включає в себе виступи на конференціях, наукових семінарах та круглих столах, сприяє удосконаленню комунікативних навичок та вдосконалює лідерські здібності. За результатами опитування здобувачів у березні 2020 р. 78% респондентів зазначили, що задоволені рівнем «soft skills», які здобувають упродовж навчання.

7. Зміст освітньої програми урахує вимоги відповідного професійного стандарту (за наявності).

Професійний стандарт відсутній.

8. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) реалістично відбиває фактичне навантаження здобувачів, є відповідним для досягнення цілей та програмних результатів навчання.

З'ясовано, що ОНП «Політологія» використовує збалансований підхід для співвіднесення обсягу окремих освітніх компонентів у кредитах ECTS (обсяг 1 кредиту становить 30 годин) із фактичним навантаженням здобувачів, що сприяє досягненню цілей та програмних результатів навчання. Реалізація цього регламентується Положенням про організацію освітнього процесу в Державному вищому навчальному закладі «Ужгородський національний

університет» (від 08.05.2015 р.) (<https://cutt.ly/igCoMdi>) та Положенням про організацію освітнього процесу здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії у Державному вищому навчальному закладі «Ужгородський національний університет» (від 31.01.2017 р.) (<https://cutt.ly/mgC2vnr>). Тижневий обсяг бюджету аудиторного навчального часу аспірантів складає до 12 годин за ОНП 2016 р., до 21 години за ОНП 2019 року та до 18 годин за ОНП 2020 року. Час для самостійної роботи регламентується робочим навчальним планом і становить понад 50% загального обсягу навчального часу здобувача вищої освіти, відведеного для вивчення конкретної дисципліни. Відповідно до ОНП та НП 2016 р. передбачено: 720 год. – аудиторні заняття; 1080 год. – самостійна робота; разом – 1800 год. (60 кредитів ECTS). За ОНП та НП 2019 р. відповідно: 396 год. – аудиторні заняття; 654 год. – самостійна робота; разом – 1050 год. (35 кредитів ECTS). За ОНП та НП 2020 року загальний бюджет навчального часу складає 40 кредитів ECTS (1200 годин: 444 аудиторних години та 756 годин самостійної роботи). За словами Гаранта оптимізація ОНП (скорочення обсягу ОНП 2016 р. з 60 кредитів ECTS до 40 кредитів ECTS за ОНП 2020 року) та організація освітнього процесу лише на 1-му році навчання дозволяє не перевантажувати здобувачів аудиторними заняттями і створює додаткові можливості для проведення самостійної науково-дослідницької роботи за темою дисертаційного дослідження. Під час зустрічі з фокус-групами здобувачі зазначили, що вони не перевантажені та мають достатньо часу як на самостійну, так і на наукову роботу.

9. У разі здійснення підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою освіти структура освітньої програми та навчальний план узгоджені із завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти.

За ОНП «Політологія» підготовка здобувачів вищої освіти за дуальною формою не передбачена. Розробка внутрішнього нормативного документу, який регулює дуальну форму здобуття вищої освіти, є перспективою ЗВО. Начальниця відділу міжнародних зв'язків пані Оксана Свеженцева повідомила, що грантові пропозиції по проєкту Erasmus + «Інтеграція дуальної вищої освіти в Молдові та Україні (скорочено - COOPERA)»/«Integrating Dual Higher Education in Moldova and Ukraine – COOPERA», де УжНУ виступає університетом-партнером, успішно пройшли відбір Європейської Комісії 2020 року у Брюсселі за програмним напрямом «Співпраця в галузі інновацій та обмін передовою практикою»/ «Cooperation for innovation and the exchange of good practices», дія (KA2) «Нарощування потенціалу у вищій освіті»/«Capacity Building in Higher Education» в категорії «Розвиток сектору вищої освіти у суспільстві в цілому» в предметній галузі «Співпраця між університетом та підприємствами» (<https://cutt.ly/9gBsRFg>).

Загальний аналіз щодо Критерію 2:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 2.

Сильні сторони. Зміст ОНП «Політологія» має чітку структуру, відповідає предметній області спеціальності 052 Політологія. Освітні компоненти, включені до освітньої програми, складають логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дозволяють досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання. ОНП характеризується сильною мовною підготовкою. Структура ОНП «Політологія» передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами навчальних дисциплін (35% від загального обсягу ОНП). ОНП «Політологія» передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок («soft skills»), що відповідають заявленим цілям. Наявний досвід практичної діяльності за фахом у здобувачів. Оптимізація бюджету ОНП на врахування побажань здобувачів щодо зменшення освітньої складової до одного року сприяє виділенню більше часу на наукову складову ОНП, створює додаткові можливості для проведення самостійної пошуково-дослідницької роботи за темою дисертаційного дослідження. Позитивні практики. Практика проведення методичною комісією кафедри політології і державного управління регулярного моніторингу (опитування/анкетування) здобувачів щодо рівня їх задоволеності освітнім процесом за ОНП. Участь УжНУ у грантовому проєкті Erasmus + «Інтеграція дуальної вищої освіти в Молдові та Україні (скорочено - COOPERA)»/«Integrating Dual Higher Education in Moldova and Ukraine – COOPERA».

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 2.

Слабкі сторони. Наявність певної неузгодженості при формуванні «Матриці відповідності програмних компетентностей компонентам освітньої програми» та «Матриці забезпечення програмних результатів навчання (ПРН) відповідними компонентами освітньої програми»: вибіркові компоненти забезпечують переважну більшість загальних компетентностей (ЗК), фахових компетентностей спеціальності (ФК) та програмних результатів навчання (ПРН). Попри наявний запит з боку здобувачів до вдосконалення мовних здібностей та високий кадровий потенціал за ОНП не передбачено викладання навчальних дисциплін або окремих тем іноземними мовами. Рекомендації. Переглянути механізм оформлення матриці на предмет її повної відповідності співвідношення ОК програмним компетентностям. Беручи до уваги заявлений фокус ОНП на дослідження трансформаційних процесів в Україні та у країнах Центрально-Східної Європи, унікальне географічне розташування ЗВО, наявний потенціал НПП та запит з боку здобувачів до вдосконалення мовних здібностей, рекомендуємо розглянути можливість посилити ОНП освітніми компонентами, які б викладалися іноземними мовами, зокрема мовами країн, що межують із Закарпаттям. З метою оптимізації навчального процесу та більш усвідомленому вибору здобувачами вищої освіти

індивідуальної траєкторії навчання, рекомендуємо розглянути можливість перенесення вибіркових дисциплін на 2-й семестр. Рекомендуємо модернізувати процес обрання вибіркових дисциплін шляхом електронних варіантів анкет, що є актуальним в сучасних умовах дистанційного навчання. З метою вдосконалення формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувача пропонуємо зробити загальний каталог вибіркових дисциплін за ОНП «Політологія» без прив'язки до певних блоків з можливістю запровадження дисциплін, які готують до грантової та проектної діяльності. Розробити внутрішній документ, який регулює дуальну форму здобуття вищої освіти та розглянути можливість запровадження за ОНП «Політологія» підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою.

Рівень відповідності Критерію 2.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 2.

Зважаючи на наведені сильні сторони і позитивні практики, а також рекомендації щодо подальшого удосконалення ОНП «Політологія» у контексті критерію 2 експертна група дійшла висновку, що ОНП «Політологія» спеціальності 052 Політологія для третього освітньо-наукового рівня вищої освіти відповідає рівню В за Критерієм 2.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання:

1. Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному веб-сайті закладу вищої освіти.

Експертною групою на підставі наданих документів/покликань було проаналізовано та з'ясовано, що правила прийому на навчання за даною ОНП є чіткими та зрозумілими, а також не містять дискримінаційних положень. Регламентация загальних принципів роботи університету та правила прийому на навчання визначаються Статутом ДВНЗ «Ужгородський національний університет» (від 07.06.2016) (<https://cutt.ly/Og1QxNj>) та положенням про Приймальну комісію ДВНЗ «УжНУ» (від 19.12.2019) (<https://cutt.ly/bg1QRSO>). Також, на сторінці сайту «Абітурієнту» (<https://cutt.ly/Yg1QLDu>) чітко описані умови прийому, вступні випробування (вступний іспит із спеціальності, вступний іспит з іноземної мови, презентація дослідницьких пропозицій), етапи та дедлайни. Сторінка «Про приймальну комісію» (<https://cutt.ly/dg1WuWX>) містить активні посилання на всю нормативно-правову базу, актуальні графіки роботи приймальної комісії, умови прийому та ін., що свідчить про постійний контроль за процесом, відкритість та чіткість викладення інформації. Аналіз Програми фахового вступного випробування до ОНП (<https://cutt.ly/eg1WUi8>), програми вступного випробування із іноземної мови (<https://cutt.ly/lg1EpJG>) та вимог до презентації дослідницької пропозиції (<https://cutt.ly/8g1Efve>) дозволяє констатувати комплексний та всебічний підхід їх змісту, чітко та зрозуміло описані критерії оцінювання, хоча в списках рекомендованої літератури найновіше джерело датується тільки 2014 роком. Загалом, дана інформація знаходиться у відкритому доступі та є релевантною до ОНП.

2. Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої освітньої програми.

Вступні випробування, процедура зарахування та критерії оцінювання на сторінці університету на дану ОНП є актуальними та складаються із: - вступного іспиту із спеціальності «Політологія» у відповідності до Програми фахового вступного випробування для вступників на навчання для здобуття ОС доктор філософії, спеціальність 052 «Політологія» (<https://cutt.ly/eg1WUi8>); - вступного іспиту з іноземної мови у відповідності до Програми вступного випробування з «Іноземної (англійської, німецької, французької) мови» для вступників на навчання за освітнім ступенем «доктор філософії» (<https://cutt.ly/lg1EpJG>). Існує можливість зарахування сертифікатів за рівнем не нижчим ніж В2; - презентації дослідницьких пропозицій або досягнень через заслуховування наукового повідомлення вступника (Дані вимоги регламентовані протоколом кафедри №1, від 29.08.2019 р., <https://cutt.ly/8g1Efve>). В ході фокус-групи із здобувачами вищенаведений перелік вступних випробувань був підтверджений. Зі сторони здобувачів жодних заваг щодо правил прийому, їх чіткості та зрозумілості не вказано. Також ЕГ було з'ясовано та верифіковано, що вступники із інших спеціальностей/галузей, які висловили бажання навчатись за даною ОНП мають додаткове вступне випробування у формі співбесіди із спеціальності «Політологія». Гарант повідомив, що за ОНП «Політологія» за третім освітньо-науковим рівнем вищої освіти сьогодні навчається 32 здобувача вищої освіти, з яких 21 здобувач вступив з інших освітніх програм або з інших ЗВО.

3. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, що відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Правила визнання результатів навчання, отриманих в інших ЗВО регламентуються наступними документами: 1. Положення про академічну мобільність студентів у ДВНЗ «Ужгородський національний університет» (від 25.02.2016) (<https://cutt.ly/Eg1EVGp>); 2. Положення про академічні відпустки, повторне навчання, порядок переведення, поновлення та відрахування студентів ДВНЗ «УжНУ» (від 08.05.2015) (<https://cutt.ly/Gg1Eo90>); 3. Положення про порядок визнання (перезарахування) кредитів ECTS для учасників програм академічної мобільності у ДВНЗ «УжНУ» (від 07.06.2019) (<https://cutt.ly/Vg1E2Cg>); 4. Положення про порядок реалізації права на академічну мобільність (від 12.08.2015) (<https://cutt.ly/ng1E8rA>). На фокус-групах із здобувачами та НПП було з'ясовано, що вони ознайомлені із правилами, а документи знаходяться у відкритому доступі на постійній основі. В ході фокус-груп ЕГ вдалось з'ясувати, що на практиці застосовується внутрішня академічна мобільність, яка є доволі інноваційним інструментом наукової комунікації в межах України (спільно із ДНУ ім. Василя Стуса, НЮУ ім. Ярослава Мудрого). У вересні 2019 року УжНУ приєднався до програми Національних обмінів «Плацкарт». Здобувачі можуть брати участь у міжнародних програмах обміну «ERASMUS+», ERASMUS+ KA2. Під час зустрічі з начальницею відділу міжнародних зв'язків пані Оксаною Свеженцевою ЕГ отримала підтвердження міжнародної академічної мобільності та наукової комунікації із університетами сусідніх країн, зокрема про участь у програмі академічних обмінів Erasmus+ в Університеті ім. Я. Коменського в Братиславі доцента кафедри pana Анатолія Ключковича (<https://cutt.ly/4g1ROfz>) та участь у стипендіальній програмі Вишеградського фонду декана факультету суспільних наук pana Юрія Остапця. Із наявних прикладів участі у міжнародних стажуваннях ЕГ стало відомо про двотижневе стажування в посольстві України в Словаччині в липні 2019 р. здобувачки пані Діани Стеблак. ЕГ звернула увагу, що при наявних можливостях, які надає Університет, та з посиленням фокусом на викладання іноземних мов за ОНП, участь здобувачів в програмах академічної мобільності могла би бути вища.

4. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Порядок та процедура визнання результатів навчання, які здобуті в неформальній освіті регламентується Положенням про порядок визнання в ДВНЗ «Ужгородський національний університет» результатів навчання, здобутих у неформальній освіті, яке є у вільному доступі на сайті університету (від 03.03.2020) (<https://cutt.ly/8g1RHtG>). Як здобувачі, так і НПП ознайомлені із даним положенням. В ході фокус-групи із Гарантом паном Миколою Вегешем вдалось з'ясувати, що визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті на практиці застосовується у випадку релевантності відповідних сертифікатів до навчальної дисципліни, їх авторитетності та може застосовуватись як до окремих компонентів навчальних дисциплін, так і в цілому. Проте прикладів застосування/визнання результатів неформальної освіти за даною ОНП ЕГ не зафіксовано.

Загальний аналіз щодо Критерію 3:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 3.

Сильні сторони: Чітка нормативна регламентація правил прийому на навчання. Крім основних критеріїв вступу використовують додаткові, які враховують сучасні тенденції та попередні досягнення в навчанні та науковій діяльності. В УжНУ наявна чітка процедура врегулювання визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, яка регулюється відповідним положенням. Чітко визначений порядок перезарахування дисциплін та визначення академічної різниці. УжНУ сприяє академічній мобільності здобувачів вищої освіти за рахунок участі у міжнародних та внутрішніх програмах мобільності. Позитивною практикою можна вважати використання внутрішньої академічної мобільності, як інструменту наукової комунікації.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 3.

Слабкі сторони. Враховуючи наявні програми академічної мобільності, які є в Університеті, заявлений фокус на транскордонне співробітництво та значну кількість мотивованих здобувачів, не достатньо високий рівень реалізації програм міжнародної академічної мобільності здобувачами. Рекомендації. Сприяти підвищенню рівня міжнародної академічної мобільності та наукової комунікації здобувачів через відвідування міжнародних конференцій в університетах сусідніх країн та участі у програмах Erasmus+ та ін. Популяризувати можливості неформальної освіти серед здобувачів та НПП, беручи до уваги сучасні умови дистанційного навчання, наявні пропозиції неформального навчання на різноманітних онлайн платформах та вільний доступ до відкритих навчальних курсів провідних світових університетів.

Рівень відповідності Критерію 3.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 3.

Зважаючи на наведені сильні сторони і позитивні практики, а також рекомендації щодо подальшого удосконалення ОНП «Політологія» у контексті критерію 3 експертна група дійшла висновку, що ОНП «Політологія» спеціальності 052 Політологія для третього освітньо-наукового рівня вищої освіти відповідає рівню В за критерієм 3.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою:

1. Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи.

Здобуття освіти за ОПН відповідає «Положенню про організацію освітнього процесу здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії у ДВНЗ «УжНУ» (від 31.01.2017 р., <https://cutt.ly/ZgC9pGx>). Продемонстровані Гарантом та верифіковані експертної групою форми і методи навчання, викладання, опанування засадами дослідницької роботи, навички з їх оформлення та презентації, наукової дискусії забезпечують умови досягнення здобувачами програмних цілей та очікуваних результатів ОНП. Це відбувається у таких традиційних форматах, як лекційні та семінарські заняття, колоквиуми, самостійна робота та індивідуальні консультації з викладачем, контрольні заходи різних типів, асистентська (педагогічна) практика (запроваджена з 2020 р.), консультації спеціалістів-практиків. За умов пандемії така робота частково проводиться у онлайн-форматі. Відбувається постійна взаємодія НПП та здобувачів у поза аудиторний час: на кафедральних засіданнях, у рамках конференцій, тренінгів. У ході фокус-груп це було підтверджено здобувачами, випускниками та НПП неодноразово. Однією з переваг студентоцентрованого підходу до навчання є малочисельні групи з тих дисциплін, що є системоутворюючими за напрямками дослідження, а це в свою чергу сприяє ефективній та цілеспрямованій взаємодії НПП та здобувачів. Робота з фокус-групою здобувачів підтвердила, що вони мають можливість обирати індивідуальну траєкторію навчання, коригувати її після обговорення із науковим керівником чи представником адміністрації Університету, що відповідає за науково-дослідний напрям. Щодо цього висловилися, зокрема, здобувачі пан Олександр Бертолон, пані Альона Алмашій, пан Роман Кополовець. До прикладу, враховуючи наукові інтереси здобувача пана Василя Кухти (випускник 2020 року, тема дослідження «Регіональні чинники демократичного транзиту країн Тропічної Африки»), та за його наполяганням, науковий керівник професор пан Микола Вегеш ініціював залучення до консультування у процесі виконання дослідження фахівців за цією темою з інших ЗВО, щоб забезпечити якість виконання дисертації. По закінченні роботи над нею захист планується провести на спеціалізованій вченій раді, де є спеціалісти за тематикою роботи. Це яскравий приклад студентоцентрованого підходу та дотримання принципів академічної свободи. Освітній процес відбувається і корегується завдяки постійному зворотному зв'язку, що втілюється інструментами опитування (69 % задоволені, а 25 % дуже задоволені рівнем теоретичних знань та практичних вмінь, які здобувачі отримують під час навчання (<https://cutt.ly/MgC2B5b> та <https://cutt.ly/2gC9wkm>). За результатами спілкування у фокус-групі здобувачі висловлювали задоволення методами навчання та рівнем викладання. Обов'язковою вимогою до НПП є, окрім академічної діяльності, ще й практична. Це своє чергою орієнтує аспіранта на практичне застосування власної дослідної роботи та врахування запитів ринку праці, актуалізує його науковий пошук, мотивує до вчасного захисту дисертаційного дослідження.

2. Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів (у формі силабуса або в інший подібний спосіб).

Загальна інформація щодо змісту навчання, порядку та критеріїв оцінювання, умов відрахування, поновлення, переведення та надання академічної відпустки міститься у «Положенні про організацію освітнього процесу здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії у ДВНЗ «УжНУ» (від 31.01.2017 р., <https://cutt.ly/tgC3Loo>) та є доступною на офіційному сайті університету. Здобувачі різних років навчання поінформовані про цей документ та його пошук на сайті. Всі навчальні дисципліни забезпечені робочими програмами, де зазначені основні вимоги, цілі, зміст, результати навчання. Вони також розміщені у вільному доступі на сайті університету (<https://cutt.ly/rgC8toB>). Критерії оцінювання є стандартними, зрозумілими та містяться у преамбулах до РПН. Водночас, аналіз змісту показав, що частину інформації варто оновити. Особливо це стосується списку літератури для вивчення дисциплін, доповнивши його не лише підручниками і посібниками, але й науковими статтями, коментарями відомих експертів з досліджуваних питань. Інформування здобувачів відбувається через сайт університету, сторінки в соціальних мережах, групи у месенджерах та безпосередньо від науково-педагогічних працівників перед початком вивчення кожної дисципліни. Під час фокус-групи, пан Роман Іванчик, здобувач 1 року навчання, денна форма, висловився з приводу того, що перед завершенням навчання в магістратурі та плануючи продовжити навчання на ОНП, він мав можливість самостійно та у спілкуванні з викладачами обговорити зміст дисциплін, потенційну тему дослідження. Він також висловився з того приводу, що викладання іноземної мови має

бути більш професійно орієнтованим. Зокрема, тема 1 і 2 практичних (семінарських, лабораторних) занять зараз має більш лінгвістичне спрямування (<https://cutt.ly/8g2BFIJ>), а могла бути б переглянута у напрямі професійного спілкування (лексичних конструкцій, тематичних блоків, мови сучасних медіа тощо).

3. Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми.

Під час освітнього процесу здобувачі ОНП «Політологія» залучені до реалізації наукової теми кафедри «Політична стабільність в країнах Центральної та Східної Європи: історико-політичні, етнонаціональні, електоральні та державно-управлінські аспекти» (УДК 323.2(4-01)) та індивідуальних тем дослідження викладачів через такі види співпраці: підготовка наукових публікацій; участь у конференціях та наукових семінарах; участь у конкурсах науково-дослідних робіт; організація наукових заходів в ЗВО. Інформація про конкурси науково-дослідних робіт (проектів), гранти, конференції, наукові семінари та інші можливості поєднання дослідницької діяльності з навчанням для здобувачів вищої освіти розміщені на сайті ДВНЗ «УжНУ» у розділі «Інфо-центр – Наукова діяльність» (<https://cutt.ly/XgC48oU>). З метою апробації наукових досліджень здобувачі ОНП «Політологія» залучаються до організації наукових заходів (конференцій, круглих столів та наукових семінарів) через Наукове товариство студентів, аспірантів, докторантів і молодих вчених ДВНЗ «УжНУ» та Раду молодих вчених ДВНЗ «УжНУ». Здобувачі ОНП «Політологія» також активно беруть участь у конференціях та інших заходах, організованих ГО «Асоціація політологів та міжнародників УжНУ». Серед них: круглий стіл «Зміна зовнішньополітичного курсу країн Центральної Європи під впливом української кризи» <https://cutt.ly/4gC7Eoz>), науковий семінар «Відкат від демократії в країнах Центральної Європи: глобальні та регіональні аспекти» (<https://cutt.ly/PgC5kpu>), щорічна міжнародна науково-практична конференція «Формат розвитку відносин України та країн Центральної Європи у контексті впливу гібридної війни, виборчих процесів та теми забезпечення прав національних меншин» (<https://cutt.ly/jgC8aba>) та ін. Також, окремим освітнім компонентом є курс «Презентація наукових результатів та управління науковими проектами», де здобувачі отримують навички з дослідної роботи та їх оприлюднення й просування з метою формування проектної групи, отримання фінансової підтримки та впровадження у практику. Це сприяє також публікаційній активності здобувачів, а підтвердженням ефективності курсу є публікація наукових статей здобувачами в спеціалізованому віснику університету («Актуальні проблеми політичної науки»), в інших наукових журналах в межах України. Зоною росту тут залишається запровадження спільної публікаційної активності викладачів та аспірантів у міжнародних наукометричних базах. У рамках ОНП забезпечується постійне обговорення результатів наукових досліджень на кафедрі політології і державного управління, науково-методичних семінарах та наукових конференціях, на попередніх захистах дисертацій. Характерною рисою тематичної палітри наукових досліджень здобувачів є їх регіонально орієнтований характер, що є цілком виправданим, оскільки наукові дослідження тут є підґрунтям для визначення питань прикордонного регіону.

4. Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі – викладачі) оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі.

Перегляд та оновлення змісту освітніх компонентів ОНП «Політологія» регламентується «Положенням про порядок розроблення, моніторинг та періодичний перегляд освітніх програм в ДВНЗ «УжНУ» (<https://cutt.ly/4gVqolv>), «Положенням про моніторинг якості освітнього процесу в ДВНЗ «УжНУ» (<https://cutt.ly/QgVqzgj>) та «Положенням про систему внутрішнього забезпечення якості освіти ДВНЗ «УжНУ» (<https://cutt.ly/ogVqTHI>). Зміст освітніх компонентів ОНП «Політологія» оновлюється щорічно, що пов'язано з появою нових наукових досліджень та досягнень у політичній науці. Протягом останніх двох років (як свідчить перегляд описів ОНП за 2019 та 2020 роки) були оновлені робочі програми усіх дисциплін циклу професійної підготовки, зокрема: «Державотворчі процеси в Україні» – оновлено зміст тем щодо державотворчих процесів в сучасній Україні та зміни ролі держави на міжнародній арені. Основними способами оновлення форми та змісту освітніх компонентів, зазначеними викладачами під час фокус-груп, є імплементація результатів власних наукових досліджень, зокрема внаслідок академічної мобільності, практичної роботи над проектами чи на замовлення Закарпатської ОДА, органів місцевої влади, політичних чи громадських організацій. На підтвердження наводимо такий приклад: «Системний аналіз і теорія політичних систем» та «Системи державного правління країн Європейського Союзу» – оновлено методи та форми навчання за результатами лекторського стажування доц. пана Анатолія Ключковича в рамках програми "Erasmus+" в Університеті імені Яна Коменського в Братиславі (сертифікат від 22.03.2019 р.). Було з'ясовано, що сучасні тенденції в освіті – інтернаціоналізація, проектноорієнтований підхід – стимулюють науково-педагогічних працівників до збільшення використання методів візуалізації інформації, використання діалогових та інших дискусійних прийомів, мотивації здобувачів до пошуку грантової підтримки. Це підтвердилось на фокус-групах. Моніторинг документів засвідчив, що інформація про результати оновлення освітніх компонентів ОНП «Політологія» розглядалася на засіданнях Робочої групи (протокол № 6, 30.05.2019р.), Методичної комісії кафедри політології і державного управління (протокол №5, від 24.06.2019р.) та Науково-методичної комісії факультету суспільних наук УжНУ (протокол №7, від 20.06.2019р.).

5. Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності закладу вищої освіти.

Досліджено та верифіковано, що інтернаціоналізація діяльності закладу вищої освіти, зокрема з урахуванням інтересів слухачів ОНП «Політологія», регламентується «Положенням про академічну мобільність студентів у ДВНЗ «УжНУ» (від 25.02.2016 р., <https://cutt.ly/FgVwQl8>) та «Стратегією інтернаціоналізації ДВНЗ «УжНУ» (від 07.06.2019р., <https://cutt.ly/bgVwSPY>). Діяльністю цього напрямку курує Відділ міжнародних зв'язків ДВНЗ «УжНУ» (<https://cutt.ly/tgVwFzx>) на основі Положення (від 16.06.2016р., <https://cutt.ly/MgVwKOj>). Доступними формами академічної мобільності для учасників освітнього процесу в УжНУ є: навчання за програмами академічної мобільності (здобувачка Альона Алмашій, проект «Зміни педагогічних факультетів та університетів у 21 століття», Університет імені Т.Г.Масарика, м. Брно, Чеська Республіка, 23 - 27 березня 2020р.), мовне стажування (включаючи також спеціальні курси для викладачів) та наукове стажування. Для реалізації завдань з інтернаціоналізації на базі ДВНЗ «УжНУ» створено Міжнародний консорціум університетів, до якого увійшло 18 зарубіжних ЗВО. З 2015 р. УжНУ є повноправним членом Європейської асоціації університетів та Дунайської конференції ректорів. Вдалими прикладами варто назвати співпрацю за міжнародними договорами з Мюнхенським університетом Людвіга-Максиміліана (ФРН), Пряшівським університетом (Словаччина), Університетом Миколаса Ромеріса (Литва), Поморською Академією в Слупську (Польща), Клузьким університет ім. Бабеш-Бояї (Румунія), Університетом А.Я. Коменського в Братиславі (Словаччина) та іншими. Між сторонами-партнерами визначені основні напрями співпраці: спільна проектна діяльність, участь у міжнародних грантових програмах, організація спільних науково-практичних конференцій, активізація наукової роботи та залучення до неї здобувачів, розвиток різних форм академічної мобільності тощо. Пані Мирослава Лендзел (24.09 по 28.09 2018р.) та пан Анатолій Ключкович (з 18.03 по 23.03. 2019р.) брали участь у стажуванні в рамках програми Erasmus+ в Ун-ті Я.А. Коменського (Братислава, Словаччина). В Стипендіальній програмі Вишеградського фонду брали участь пані Мирослава Лендзел та пан Юрій Остапець. На відкритій зустрічі пан Євген Гайданка повідомив, що проходить стажування у рамках стипендіальної програми International Visegrad Fund та National Scholarship Programme of the Slovak Republic. Члени Робочої групи пан Юрій Остапець і пан Анатолій Ключкович систематично виступають опонентами дисертаційний досліджень у Братиславському університеті. Активною є участь викладачів та здобувачів вищої освіти у стипендіальній програмі SAIA (Словаччина), яка надає можливість фінансування досліджень молодих науковців. Учасники освітнього процесу в УжНУ мають доступ до міжнародних баз даних Scopus, Web of Science, Google Scholar та міжнародних ідентифікаційних систем: ResearcherID, ORCID, LinkedIn. З цієї метою здобувачам ОНП «Політологія» надано можливість отримати корпоративний e-mail у домені uzhnu.edu.ua.

Загальний аналіз щодо Критерію 4:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 4.

Сильні сторони. Використання сучасних, практико-орієнтованих методів навчання. Інтернаціоналізація освітньо-наукової діяльності та активність здобувачів та викладачів у пошуку міжнародних проектів. Студентоцентрикований підхід до навчання, викладання та досліджень. Позитивні практики. Дієва системна реалізація міжнародних наукових проектів. Міжнародна мобільність викладачів та здобувачів. Застосування наукових здобутків до вирішення соціальних, етнічних та політичних питань регіону.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 4.

Слабкі сторони. Лише часткове залучення до заходів Наукового товариства студентів і аспірантів та Ради молодих вчених здобувачів з ОНП «Політологія». Зоною росту тут залишається організаційна підтримка діяльності Наукового товариства студентів і аспірантів (НТСА) та Ради молодих вчених (РМВ). Рекомендації. Активізація участі здобувачів ОНП у заходах Наукового товариства студентів і аспірантів та Ради молодих вчених. Оновлення джерельної бази РНП та урізноманітнення їх жанрової палітри. Викладання дисциплін чи окремих тем іноземними мовами, переорієнтація викладання іноземної мови із мовознавчого напрямку на фахово-прикладний. Активізація запрошень зарубіжних викладачів, зокрема і у онлайн форматі.

Рівень відповідності Критерію 4.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 4.

ОНП відповідає даному Критерію на Рівні В з дрібними заувагами, що не впливають на зміст та якість освітнього процесу.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність:

1. Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дозволяють встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компонента та/або освітньої програми в цілому, а також оприлюднюються заздалегідь.

На підставі аналізу наданих документів було встановлено, що контрольні заходи та оцінювання здобувачів за даною ОНП регламентуються Положенням про оцінювання навчальних досягнень студентів ДВНЗ «УжНУ» за кредитно-модульною системою (від 03.03.2015) (<https://cutt.ly/Ig1Uk8I>) та Положенням про порядок та методику проведення семестрових (курсових) екзаменів і заліків в УжНУ (від 08.05.2015) (<https://cutt.ly/dg1U16y>). Під час фокус-груп із здобувачами та науково-педагогічним персоналом було з'ясовано, що у межах навчальних дисциплін використовуються найчастіше наступні форми та методи оцінювання: усне опитування, письмовий контроль, тестування, реферативні повідомлення, есе, презентації, інші індивідуальні роботи що входять до поточного контролю та більш системні форми по завершенню дисциплін – заліки та іспити, що відносяться до семестрового контролю. Оцінювання знань здобувачів відбувається за 100-бальною рейтинговою системою, національною системою та європейською кредитно-трансферною системою. Чіткість та зрозумілість освітнього процесу, форми контролю, методи оцінювання доносяться науково-педагогічним персоналом до здобувачів перед початком навчального процесу/семестру/дисципліни. Під час фокус-групи із здобувачами дану інформацію підтверджено та не зафіксовано жодної скарги за цим компонентом. Відсутність скарг та рівень задоволення навчальним процесом також верифіковано через аналіз опитувань здобувачів (березень, 2020 р.), де 66% респондентів дуже задоволені і тільки 3% дуже незадоволені рівнем теоретичних знань та практичних вмій, які отримують під час навчання. До слова, опитування проводяться Методичною комісією кафедри політології і державного управління.

2. Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності).

Стандарт вищої освіти відсутній. Проте аналіз всіх наданих документів та робота у фокус-групах засвідчила, що атестація здобувачів відбувається у формі публічного захисту дисертаційного дослідження за умови успішного виконання індивідуального навчального плану та індивідуального плану наукової роботи. В результаті успішного захисту здобувачі присуджується науковий ступінь доктора філософії з політичних наук.

3. Визначено чіткі і зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для усіх учасників освітнього процесу, забезпечують об'єктивність екзаменаторів, зокрема включають процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Процедура проведення контрольних заходів регулюється Положенням про оцінювання навчальних досягнень студентів ДВНЗ «УжНУ» за кредитно-модульною системою (<https://cutt.ly/Xg1UcoP>) та Положенням про порядок та методику проведення семестрових (курсових) екзаменів і заліків в УжНУ (<https://cutt.ly/zg1UbuF>). Дані документи знаходяться на сайті університету у розділі «Інфо-центр – Нормативні документи» (<https://cutt.ly/Cg1UnCG>). Здобувачі поінформовані про дані положення. Також було з'ясовано, що об'єктивність екзаменаторів, процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, порядок оскарження результатів контрольних заходів чітко регламентовані вищеназваними нормативними документами, а здобувачі не мають заваг до змісту документів та на фокус-групі підтвердили фактичне дотримання всіх процедур з боку адміністрації університету/кафедри та науково-педагогічного персоналу. За результатами опитування здобувачів даної ОНП у березні 2020 року 98% здобувачів вважають процедури оцінювання знань об'єктивними та прозорими (<https://cutt.ly/sg2pHOF>).

4. У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, що послідовно дотримуються всіма учасниками освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через імплементацію цієї політики у внутрішню культуру якості) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності.

Всі аспекти, які містять політику, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності регулюються двома основними документами: Етичний кодекс ДВНЗ «Ужгородський національний університет» (<https://cutt.ly/zg1U82L>) та Положення про академічну доброчесність в «Ужгородському національному університеті» (<https://cutt.ly/xg1U7VB>). На фокус-групі із адміністрацією та науково-педагогічним персоналом з'ясовано, що в Університеті функціонує Комісія з питань академічної доброчесності та етики, яка затверджується наказом ректора на обмежений період діяльності. Варто зауважити, що під час фокус-груп із здобувачами, науково-педагогічним персоналом та адміністрацією університету підтверджено, що ведеться постійна популяризація академічної доброчесності через інформування здобувачів на початку навчального процесу/семестру/дисципліни, проводяться різного роду заходи, воркшопи, тренінги (<https://cutt.ly/Ag1UodP>), на сайті університету розміщується інформація про джерела безкоштовної перевірки текстів, проводиться технічна/фактична перевірка за допомогою сервісу «Unicheck», який, до слова, є безкоштовний для учасників освітнього процесу. Також, в межах дисципліни

«Презентація наукових результатів та управління науковими процесами» виділяється окрема тема, яка присвячена актуалізації питання академічної доброчесності та інформується здобувачів про можливість проходження онлайн курсу «Академічна доброчесність в університеті» (<https://cutt.ly/sg1IWod>). Відповідно до опитування здобувачів за даною ОНП (березень, 2020 р.) 98% респондентів вважають, що в межах ОНП використовуються методи протидії порушенням академічної доброчесності. Наявність в даному ЗВО публічного репозитарію (<https://cutt.ly/Hg1ODTl>) демонструє відкритість та сприяє поширенню академічної доброчесності.

Загальний аналіз щодо Критерію 5:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 5.

Сильні сторони Нормативна база чітко регламентує контрольні заходи та об'єктивність екзаменаторів. Популяризація академічної доброчесності через офлайн (тренінги, семінари) та онлайн (курси) методи комунікації. Позитивні практики. Використання сучасного сервісу «Unicheck», який є безкоштовним для всіх учасників освітнього процесу.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 5.

Слабкі сторони. Тлумачення здобувачами норм академічної доброчесності виключно як системи протидії плагіату. Рекомендація. Розширити підходи у питаннях впровадження академічної доброчесності, не обмежуючи їх та не акцентуючи увагу винятково на подоланні випадків плагіату, увівши до освітньої практики дискурс із інших завдань цього напрямку.

Рівень відповідності Критерію 5.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 5.

Зважаючи на наведені сильні сторони і позитивні практики, а також рекомендації щодо подальшого удосконалення ОНП «Політологія» у контексті критерію 5 експертна група дійшла висновку, що ОНП «Політологія» спеціальності 052 Політологія для третього освітньо-наукового рівня вищої освіти відповідає рівню В за критерієм 5.

Критерій 6. Людські ресурси:

1. Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання.

ЕГ було вивчено надані Університетом документи щодо відповідності викладачів, задіяних до реалізації освітньо-наукової програми, цілям та завданням навчання на ОНП. Проектною командою за основу відбору викладацького складу було взято принцип *fitness for purpose*. Про це свідчить надана Гарантом зведена інформація про викладачів, підтверджена публікаціями останніх років та фактами їхньої наукової та практичної діяльності (таблиця №2). Отримана інформація та надані роз'яснення під час фокус-груп підтверджують, що освітні компоненти ОНП забезпечуються викладачами, які за своєю академічною орієнтацією та професійною кваліфікацією відповідають дисциплінам, що викладають. Це, відповідно, забезпечує досягнення визначених програмою цілей та ПРН. Чисельність викладачів, які викладають навчальні дисципліни професійного напрямку, співрозмірна із кількістю здобувачів за ОНП, що акредитується. Згідно із документацією за акредитаційною справою, освітній процес на ОНП «Політологія» в ДВНЗ «УжНУ» забезпечують 10 висококваліфікованих викладачів з різних галузей наук, серед яких 5 професорів, докторів наук (3 д.політ.н., один д.і.н., один д.пед.н.), 5 кандидатів наук. Проектна група ОНП сформована із 6 членів. Серед них – 3 д.політ.н., професори, один – д.політ.н., доцент, один к.політ.н., доцент, а також д.і.н., професор - Гарант програми. Такий добір фахівців забезпечує їй синергетичний ефект поєднання різних дослідних напрямів у сфері політологічних досліджень. Всі учасники демонструють високий рівень академічної, публікаційної, педагогічної активності, є штатними працівниками університету. Гарант програми проф. М.М.Вегеш має високі професійні відзнаки - звання «Заслужений професор ДВНЗ «УжНУ»» (2019) та звання «Почесний доктор» Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (2007). Якісний склад викладачів кафедри політології і державного управління, що стала базовою для ОНП «Політологія», відображений на її офіційній інтернет-сторінці (<https://cutt.ly/pgVyPs3>). Інформацію про інших викладачів, задіяних у програмі, також можна знайти на офіційному сайті університету (<https://cutt.ly/WgVyGtE>). Всі викладачі, які забезпечують

викладання за ОНП, демонструють належну наукову активність. З них 5 викладачів (Асланов С.А., Вегеш М.М., Гвоздяк О.М., Лендшел М.О., Остапець Ю.О.), частина з яких входить до проектної групи, або викладають чи є науковими керівниками аспірантів, мають за останні п'ять років наукові публікації у періодичних виданнях, які включені до наукометричних баз, рекомендованих МОН, зокрема Scopus або Web of Science Core Collection. Доц. Є. І. Гайданка, який хоч і не викладає на ОНП, але здійснює керівництво науковими роботами (це такі здобувачі, як Р.Р. Мегела (4 рік, вечірня форма), Д.А.Гриньов (3 рік, заочна форма), А.І.Коцур (2 рік, заочна форма)) і завершує роботу над докторською дисертацією, опублікував 5 наукових праць, які відносяться до бази даних Scopus і WoS.

2. Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дозволяють забезпечити необхідний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми.

Університет демонструє чіткий, транспарентний та змагальницький порядок проведення конкурсного відбору викладачів. ЗВО має належні локальні документи, що регулюють питання його проведення та містять кваліфікаційні вимоги до кандидатів на заміщення вакантних посад. Ці документи є оприлюдненими на офіційному сайті університету у розділі «Нормативні документи» (<https://cutt.ly/IgViXso>). Ключовим є «Порядок проведення конкурсного відбору при заміщенні вакантних посад науково-педагогічних працівників та укладання з ними трудових договорів (контрактів) в ДВНЗ «УжНУ»» (<https://cutt.ly/ZgViM7L>). Прийнятий 12.10. 2016 року, він зараз є діючим, хоча на сайті можна знайти і проект Порядку, який має оновити та актуалізувати роботу з персоналом (<https://cutt.ly/NgVoifx>). Це засвідчує постійну увагу менеджменту та усього колективу до питань кадрової політики. Конкурсна комісія Вченої ради ДВНЗ «УжНУ», яку очолює ректор – професор Смоланка В.І., керуючись зазначеним Порядком, забезпечує контроль належного рівня академічної кваліфікації кандидатів на вакантні посади, зокрема, перевіряє відповідність поданих претендентами документів нормативно-правовим вимогам до НПП. При цьому значну роль у конкурсному процесі, за словами Ю.О. Остапця, декана факультету суспільних наук, належить базовій, первинній ланці – кафедрі, її колективу та завідувачеві. В Університеті діє «Положення про визначення рейтингів науково-педагогічних працівників» (2020) (<https://cutt.ly/rgVonjR>), серед цілей якого є створення умов змагальності та здорової конкуренції у колективі. Рейтингові показники НПП (рейтингові списки НПП за 2015-2019 роки розміщені на сайті ДВНЗ «УжНУ», сторінка «Інфо-центру» - «Навчальна частина» (<https://cutt.ly/xgVoMGo>)) беруться до уваги під час конкурсу на заміщення вакантних посад та враховуються під час прийняття рішення щодо продовження чи конкретизації терміну трудових відносин. Під час зустрічі з структурними підрозділами І.В. Фалач, начальник відділу кадрів ДВНЗ «УжНУ», та М.В. Сабадош М. В., заступник начальника навчальної частини, в.о. начальника відділу моніторингу якості освіти, методичного та інформаційного забезпечення освітнього процесу ДВНЗ «УжНУ», засвідчили, що під час проходження конкурсу НПП подає заяву та звіт про результати основних видів діяльності, передає свої доробки до університетської бібліотеки, проводить на вимогу відкриту лекцію, розміщує методичні матеріали на платформі Moodle тощо. Зазвичай, контракти з науково-педагогічними працівниками укладають від 3 до 5 років. У викладачів, які забезпечують освітній процес на ОНП «Політологія», діючі контракти. Експертам було продемонстровано підтримку з боку адміністрації кадрового складу кафедри політології і державного управління, засвідчено її потенціал. Для цього використовуються різні форми мотивації викладачів, зокрема преміювання за публікації у наукометричних базах.

3. Заклад вищої освіти залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу.

Результати ознайомлення з відповідною документацією та інформація, отримана під час фокус-груп з представниками роботодавців та здобувачів вищої освіти, дають можливість ЕГ підтвердити залучення роботодавців до організації та корегування перебігу здобуття освіти на ОНП «Політологія». За свідченням фокус-груп ДВНЗ «УжНУ» залучає роботодавців до реалізації освітнього процесу, зокрема членів Наглядової ради ДВНЗ «УжНУ» (<https://cutt.ly/CgVs2M9>). ДВНЗ «УжНУ» підписано: Меморандум про співпрацю з НІСД (<https://cutt.ly/FgJ8oqN>), Меморандум із Закарпатською ОДА (<https://cutt.ly/zgJ8uYw>), Угода про співробітництво із Закарпатським інститутом післядипломної педагогічної освіти. Найбільшим роботодавцем є сам університет. Вже під час навчання здобувачі долучаються до виконання завдань у рамках двох університетських підрозділів - НДІ політичної регіоналістики (<https://cutt.ly/bgJ48Pm>) та НДІ Центральної Європи (<https://cutt.ly/TgJ7rUM>). Під час онлайн-конференції із роботодавцями – С.І. Мітряєвою, к.і.н., радницею НІСД; В.В. Гомонаєм, к.ю.н., першим заступником Ужгородського міського голови; Р.Ю. Манайло-Приходько, к. політ.н., заступником голови Ужгородської РДА з питань соціальної, гуманітарної, молодіжної політики, освіти, культури, охорони здоров'я, фізкультури та спорту; М.М. Шелембою, к.політ.н., заступником керівника Агенції політичних досліджень «Соціум Карпат» – встановлено, що в межах реалізації ОНП налагоджена комунікація з роботодавцями. Для посилення ефективності роботи у-т проводить цільове опитування (23 % оцінюють рівень підготовки здобувачів як високий, а 61 % - як достатній <https://cutt.ly/Vg3dFo2>). Роботодавець пані Світлана Мітряєва навела приклад, коли за її пропозицією до дисципліни «Євроінтеграційні процеси у країнах Центральної Європи» (проф. Лендшел М.О.) було внесено проблематику з трансформованого співробітництва. Під час фокус-групи з ЕГ вона зауважила, що під час наступного перегляду РНП ініціюватиме Робочій групі ОНП тему «Основи національної безпеки держави». Вона також вказала на високий рівень підготовки здобувачів на ОНП, один з яких – пан Анатолій Головка працює аналітиком в НІСД. Роботодавець пані Рената Манайло-Приходько зазначила, що під час чергового обговорення змін до ОНП запропонує внести практику проектного менеджменту. Пан Михайло Шалемба підкреслив, що ОНП демонструє поєднання теорії з практикою та повідомив, що залучав здобувачку пані Михайлину Пляшко до одного із грантових проектів з дослідження питань місцевого самоврядування. Також він додав, що отримував запрошення до проведення тренінгів у рамках традиційних «Днів кар'єри ЄС», що проходили саме 3 листопада 2020 у стінах УжНУ. За словами пана Василя Гомоная, аспіранти у рамках свої компетенцій долучалися до розробки «Стратегії розвитку

міста Ужгород до 2025 року.» Під час зустрічі зі здобувачами вищої освіти, представниками студентського самоврядування та профспілок була підтверджена інформація про зустрічі з роботодавцями.

4. Заклад вищої освіти залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців.

Спілкування із фокус-групами здобувачів, роботодавців та структурних підрозділів засвідчили залучення на даній ОНП професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців виключно до поза аудиторних освітньо-педагогічних заходів. Залучення їх до аудиторних занять поки що не практикується. Водночас, ця певна прогалина компенсується тим, що викладачі та наукові керівники аспірантів окрім науково-педагогічного досвіду роботи мають і практичний досвід фахівців-політологів, дипломатів. Наприклад, к.і.н, проф. А.В.Панов (Генеральний консул України в Угорщині у 2006-2010 рр.), д.політ.н, проф. С.А.Асланов (працівник Секретаріату ВР України у 2002-2006 рр.); к.ю.н., доц. І.Ю.Дір (Надзвичайний та Повноважний Посол України в Швейцарії та Ліхтенштейну у 2008-2014 рр.). Вони хоч і не викладають здобувачам, проте на постійній основі керують роботами. За словами Гаранта, всі викладачі беруть участь у громадському і політичному процесі як консультанти та аналітики у штабах регіональних осередків партій, органах державної влади та місцевого самоврядування, як учасники інституцій виборчого процесу. Крім того, на зустрічі з Гарантом було наголошено, що співробітники кафедри політології і державного управління є відомими аналітиками, яких запрошують до місцевих медіа (до прикладу, системно на регіональному ресурсі <https://uzhinform.com/>). Сторони погодилися, що у цьому питанні є зони розвитку, зокрема залучення роботодавців до лекційних занять.

5. Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями.

Підтримка професійного розвитку академічного персоналу Університету реалізується шляхом підвищення їхньої кваліфікації, що регулюється «Положенням про підвищення кваліфікації та стажування педагогічних та науково-педагогічних працівників ДВНЗ «УжНУ» (<https://cutt.ly/igJ58lI>). Ним передбачено навчання за програмою довгострокового та короткострокового підвищення кваліфікації. На офіційному сайті у розділі «Інфо-центр: графіки підвищення кваліфікації» міститься «План-графік підвищення кваліфікації (стажування) науково-педагогічних працівників ДВНЗ «УжНУ» (за 2019 та 2020 роки) (<https://cutt.ly/2gKnuqO>). Основними формами підвищення кваліфікації є: курси підвищення кваліфікації; стажування в інших закладах вищої освіти; індивідуальне підвищення кваліфікації. Окрім цього, як підвищення кваліфікації викладачів, можуть бути визнані участь у навчальних програмах семінарів, вебінарів, майстер-класів та тренінгів. Викладачі мають можливість реалізації індивідуальної форми підвищення кваліфікації шляхом участі у програмах академічної мобільності, наукового стажування, навчання в аспірантурі, докторантурі та захисту дисертаційних робіт. НПП спеціальності 052 «Політологія» беруть участь в програмі Erasmus+. Зокрема, М.О. Лендель (з 24.09 по 28.09.2018) та А.Ю. Ключкович (з 18.03. по 25.03.2019) брали участь у стажуванні в рамках даної програми в Університеті Я.А. Коменського (Братислава, Словаччина). Засвідченою є участь НПП у Стипендіальній програмі Вишеградського фонду. Зокрема, проф. М.О. Лендель та доц. Ю.О. Остапеч здобули стипендію на стажування в рамках даної стипендіальної програми (сертифікати зберігаються на кафедрі). Університет сприяє підвищенню кваліфікації викладачів через можливість проходити стажування як у ЗВО України, так і за кордоном або через власні програми професійного розвитку. Як приклад, співпраця УжНУ та ДонНУ імені В.Стуса (Вінниця) (<https://cutt.ly/jgKmcprV> та <https://cutt.ly/FgKQbzO>). В університеті діють безкоштовні курси удосконалення англійської мови для педагогічного персоналу (<https://cutt.ly/lgKmiMP>). Результати зустрічі з фокус-групами та аналіз наданих документів дають підстави експертам стверджувати, що система професійного розвитку Університету відповідає потребам та інтересам викладачів і сприяє реальному підвищенню якості викладання.

6. Заклад вищої освіти стимулює розвиток викладацької майстерності.

У ДВНЗ «УжНУ» сформовано дієву систему стимулювання розвитку викладацької майстерності, метою якої є підвищення мотивації ефективної праці, забезпечення здорової конкуренції, стимулювання діяльності працівників, спрямованої на підвищення якості освіти та публікаційної активності. Статутом Університету (2016) (<https://cutt.ly/ogKWxTH>) передбачено заходи стимулювання розвитку викладацької майстерності у вигляді матеріальних та моральних заохочень (на сайті «Положення про звання «Почесний професор ДВНЗ «УжНУ» (18.06.2015р., <https://cutt.ly/QgKYhJv>) та «Положення про почесне звання Заслужений професор ДВНЗ «УжНУ» (<https://cutt.ly/mgVfVEY>). З метою стимулювання цілеспрямованого безперервного підвищення рівня професійної компетентності педагогічних працівників, росту їхньої професійної майстерності, розвитку творчої ініціативи, підвищення престижу й авторитету викладацької професії, забезпечення ефективності навчально-виховного процесу у ДВНЗ «УжНУ» проводиться атестація працівників («Положення про проведення атестації педагогічних працівників ДВНЗ «УжНУ» (07.02.2020р., <https://cutt.ly/tgKbS5y>). У ДВНЗ «УжНУ» створена система заохочення викладачів за фахові досягнення, зокрема: щорічне визначення рейтингу НПП («Положення про визначення рейтингів науково-педагогічних працівників ДВНЗ «УжНУ» (28.10.2020р., <https://cutt.ly/ngKTTAw>) та преміювання авторів за публікації у виданнях міжнародних наукометричних баз Scopus та WoS («Положення про преміювання авторів та авторських колективів за наукові дослідження, опубліковані в виданнях, які індексуються в БД Scopus

та/або WoS ДВНЗ «УжНУ» (04.06.2020р., <https://cutt.ly/jgKTjIk>). Оцінка результативності роботи НПП ДВНЗ «УжНУ» є складовою системи забезпечення якості університетської освіти. Рейтинговий показник є підставою для морального та матеріального заохочення працівників. Проректор з наукової роботи, проф. І.П. Студеняк підтвердив інформацію, що за наукові досягнення, зокрема, публікацію наукових статей в наукометричних виданнях, передбачено преміювання як викладачів, так і здобувачів вищої освіти. Під час зустрічі з академічним персоналом О.Ю. Мулеса, к.т.н., доцент кафедри кібернетики і прикладної математики повідомила, що в університеті діє рейтингова система визначення успішності діяльності викладачів, як у освітній, так і в науковій галузях, проводиться анкетування, на основі якого Рейтингова комісія робить висновки, а адміністрація приймає рішення про мотивування кращих, зокрема шляхом преміювання. Звіти ректора В.І. Смоланки відображають цей процес (до прикладу 2018/2019рр., <https://cutt.ly/xgKW6CW> та <https://cutt.ly/ugKRIC4>). У фокус-групах було повідомлено, що викладачі ОНП «Політологія» також беруть участь у рейтинговому опитуванні. Зокрема, проф. М.О. Лендзель та доц. С.А.Асланов були матеріально винагороджені за свою публікаційну активність у наукометричних базах. Гарант програми, проф. М.М.Вегеш у 2019 році рішенням Вченої ради удостоєний звання «Заслужений професор ДВНЗ «УжНУ».

Загальний аналіз щодо Критерію 6:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 6.

Сильні сторони. Науково-педагогічні працівники, які забезпечують викладання за ОНП «Політологія», мають відповідну освітньому компоненту кваліфікацію, науковий ступінь (вчене звання), досвід науково-педагогічної діяльності, наукові публікації, пов'язані із сферою ОК та методики його викладання. У ДВНЗ «УжНУ» існує система сприяння професійному розвитку викладачів. Система преміювання викладачів та здобувачів за освітньо-наукові здобутки, перш за все за публікаційну активність у наукометричних базах. Університет демонструє приклади як внутрішньої, так і зовнішньої мобільності викладачів і здобувачів вищої освіти. Університет морально та матеріально мотивує викладачів. Експертна група констатує помітний рівень залучення роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу. Позитивні практики. Чітка, прозора та документально забезпечена процедура конкурсного відбору викладачів на заміщення вакантних посад. Наявне залучення роботодавців, професіоналів-практиків до організації та реалізації освітнього процесу. Залучення викладачів та здобувачів вищої освіти до роботи у політичному полі як політичних консультантів та аналітиків у виборчих штабах або у статусі спостерігачів на виборах, а також до напрацювання проєктів з розвитку місцевих громад та трансграничного співробітництва. Проведення безоплатних курсів для викладачів з удосконалення володіння англійською мовою академічного спрямування.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 6.

Слабкі сторони. Середній рівень наукової активності НПП у періодичних виданнях, які включені до наукометричних баз, рекомендованих МОН, зокрема Scopus або Web of Science Core Collection. Недостатнє залучення професіоналів-практиків та роботодавців саме до аудиторних занять. Рекомендації. На постійній основі оновлювати у коректний спосіб інформацію про рейтинги науково-педагогічних працівників, розширювати механізми мотивації та заохочення викладачів за результатами рейтингування, передбаченими «Положенням про визначення рейтингів науково-педагогічних працівників ДВНЗ «УжНУ». Розглянути можливість розроблення системи матеріального та морального заохочення Гарантів освітніх програм з урахуванням високого рівня відповідальності їх праці. З метою популяризації наукової роботи вчених-науковців кафедри політології і державного управління оновити їх наукові профілі на офіційному сайті (посилання на профілі у наукометричних базах даних, список дисциплін). Популяризувати через інформаційні ресурси Університету нормативну базу матеріального та морального стимулювання вдосконалення викладацької майстерності. Активніше залучати до читання лекцій, інших форм аудиторної та дослідної роботи фахівців-практиків, роботодавців. Продовжити практичне рецензування ОНП «Політологія» представниками роботодавців. Активізувати стажування викладачів зі звільненням від навантаження як форму їх професійного розвитку за профілем програми.

Рівень відповідності Критерію 6.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 6.

Загальний аналіз відповідності ОНП Критерію 6 довів можливість оцінити її на рівень В на підставі відповідності академічної і професійної кваліфікації викладачів цілям та програмовим результатам ОНП та за змістом дисциплін, що вони викладають. Стимулювання викладацької майстерності забезпечується різними мотиваційними засобами.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси:

1. Фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення освітньої програми забезпечують досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання.

Навчальні аудиторії обладнані технічними засобами навчання. Для проведення практичних робіт, інформаційного пошуку та обробки результатів досліджень наявні спеціалізовані комп'ютерні класи, з необхідним програмним забезпеченням, мультимедійним обладнанням та відкритим доступом до Інтернет-мережі. В «УжНУ» функціонує доступна електронна форма розкладу занять (<https://cutt.ly/wgK5xGn>), система дистанційного і онлайн навчання (<https://e-learn.uzhnu.edu.ua/>). За словами О.С. Куруци в.о. начальника Центру інформаційних технологій, з початком пандемії було оновлено ІТ-базу для онлайн-навчання та платформу Moodle (близько 3 тисяч курсів, понад 17 тисяч облікових записів). ЗВО має достатній аудиторний фонд. Приміщення загальної, навчальної площі не здаються в оренду третім особам. В університеті діє Центр гендерної освіти (як обласний осередок) (<https://cutt.ly/ZgK4CbC>). Здобувачі та НПП мають доступ до конференц-залів, де створені можливості проводити наукові, презентаційні заходи та інші активності. Кафедра політології і державного управління розташована у головному корпусі Університету. На кафедрі створені комфортні умови для консультацій наукових керівників зі здобувачами, для цього є відповідний простір. Кафедра має обладнання для оперативного перегляду презентацій, трансляції відеоматеріалів, візуалізації доповідей аспірантів. За словами ректора В.І. Смоланки, враховуючи потребу у технічному оснащенні у період онлайн-навчання, Університет закупив понад ста ноутбуків, які також будуть задіяні для потреб учасників ОНП. На кафедрі є власна бібліотека, які містять усе необхідне методичне забезпечення для здобувачів у відкритому доступі: наукові журнали, РНП, методичні комплекси. Всі навчальні дисципліни забезпечені НМК та методичними матеріалами, які розміщуються в електронному репозитарії (<https://cutt.ly/OgBL8US>) та на сайті університету (<https://cutt.ly/OgLrosI>). Бібліотека університету є його особливим набутком, її центральний корпус міститься в історичній споруді та має унікальну колекцію стародруків. Вона є центром дослідження політичного поступу краю, що, за словами директора наукової бібліотеки М.М.Медвідь, приваблює сюди українських та зарубіжних дослідників. Здобувачі мають свій електронний кабінет, через який отримують доступ до бібліотечних фондів. Бібліотека підтримує в актуальному стані репозитарій, де зберігаються автореферати та близько 900 дисертацій. Діє центр наукометрії та підтримки освіти. У березні 2020 р. було проведено опитування щодо доступу здобувачів до технічних засобів (<https://cutt.ly/dgBZUss>). Під час фокус-групи заступник голови Студради пан Євгеній Мурашкей повідомив, що студенти обрали Google Meet як основну платформу для онлайн-освіти. Здобувачам було надано консультативну підтримку (<https://cutt.ly/sgBXYF4>). За результатами опитування здобувачі спеціальності «Політологія» зазначили, що мають доступ до необхідних технічних засобів (100% респондентів).

2. Заклад вищої освіти забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, необхідних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми.

Всі структурні підрозділи, науково-педагогічні працівники та здобувачі освіти мають корпоративні пошти в домені @uzhnu.edu.ua. В УжНУ дистанційне навчання базується головним чином на використанні Moodle, електронних ресурсів бібліотеки УжНУ та різноманітних сервісів Google (Google Meet, Gmail, Calendar, Classroom, Google Disk тощо). Для всіх користувачів корпоративної електронної пошти університету є можливість користуватися необмеженим сховищем даних на Google Disk. Користування всіма переліченими ресурсами та сервісами є безкоштовним і можливе за наявності будь якого пристрою, підключеного до мережі Інтернет: персонального комп'ютера, ноутбука, моноблока, планшета, телефону. Всі навчальні корпуси та гуртожитки Університету забезпечені безперебійним Інтернет-зв'язком, що підтвердили фокус-групи. Університетська бібліотека забезпечує доступ своїх користувачів до баз даних Scopus/Web of Science. На всій території університету діє вільний доступ до Wi-Fi. Під час вступних лекцій на першому курсі відділ аспірантури та докторантури розповідає здобувачам про індивідуальний план та інформаційні ресурси за ОНП, якими вони можуть користуватися безкоштовно та у зручний для них спосіб. У ЗВО діє Наукове товариство студентів і аспірантів та Рада молодих вчених. Комп'ютерний клас, що використовується за розкладом ОНП, обладнаний новими комп'ютерами та мультимедійним обладнанням. Здобувачі можуть використовувати його безкоштовно, коли тут не проводяться заняття за розкладом. Бібліотека УжНУ має архів періодичних видань, безкоштовно надає послуги з присвоєння УДК, перевірки на плагіат та низку інших довідок, проводить екскурсії для містян.

3. Освітнє середовище є безпечним для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою, та дозволяє задовольнити їхні потреби та інтереси.

З метою підтримки фізичного, психічного та соціального здоров'я учасників освітньо-наукового процесу в ДВНЗ «УжНУ» функціонують різноманітні структурні підрозділи (інформація є на сайті у розділі «Структурні підрозділи»). Здобувачі забезпечуються на 100% гуртожитком. Під час перегляду відео та проведення фокус-групи зі здобувачами, які мешкали у гуртожитку під час студентських років, експерти переконалися у комфортних умовах проживання в гуртожитку (належні побутові умови, зроблено ремонт). Кухні у гуртожитку обладнані приладдям. У

гуртожитку для політологів є обладнані кімнати побуту. У всіх гуртожитках університету на засадах аутсорсингу розміщені пральні. ДВНЗ «УжНУ» надає в оренду приміщення в гуртожитках для ФОП, які надають відповідні послуги мешканцям гуртожитків (<https://cutt.ly/9gBCELO>). У ДВНЗ «УжНУ» є спортивно-оздоровчий комплекс (<https://cutt.ly/SgBC8cd>), до складу якого входять більше 20 об'єктів, серед яких басейн, з криті спортивні зали, кілька спортивних майданчиків, зокрема сучасний спортивний комплекс біля гуртожитку №4. До складу СОК також входять університетська гірськолижна база «Плішка» та університетський санаторій-профілакторій «Скалка», який розташований за 11 км. від м. Ужгород. Первинна профспілкова організація викладачів і співробітників УжНУ щорічно відповідно до Програми з організації оздоровлення проводять оздоровлення працівників, співробітників та аспірантів ДВНЗ «УжНУ» (<https://cutt.ly/Eg29lYO>), з частковою або повною оплатою вартості послуг з оздоровлення за рахунок профспілкових коштів (<https://cutt.ly/GgBCN8T>). У навчальному корпусі за адресою, вул. Університетська, 14 розміщені велика їдальня на 70 місць одночасного обслуговування та кілька кафе швидкого обслуговування. У ДВНЗ «УжНУ» діють 2 відділення студентської поліклініки, які розміщені в гуртожитках №2 та №5. Здобувачі, які проживають в гуртожитках, підписують договори з сімейними лікарями студентської поліклініки. Університет постійно і тісно співпрацює з лікарями студентської поліклініки (вони не є штатними працівниками УжНУ) щодо забезпечення здоров'я здобувачів освіти, вакцинації, проходження медичних оглядів, флюорографії тощо. У 2020 році зважаючи на непросту епідеміологічну ситуацію в країні та області з COVID-19, УжНУ придбав ІФА-тести, у достатній кількості, з метою обстеження працівників та здобувачів. Діагностика ІФА-тестом здійснюється співробітниками Центру молекулярної мікробіології та імунології слизових оболонок УжНУ у співпраці з медичним центром Prevention (<https://cutt.ly/2gBVomw>). У ЗВО діє Навчально-науково-виробничий центр «Деренівка», де колектив кафедри може спілкуватися неформально, працювати у саду та обробляти виноградники. На кафедрі політології і державного управління є традиція спільних походів аспірантів та викладачів туристичним маршрутами краю. У ЗВО працює чотири музеї, один з яких – Музей історії УжНУ (<https://cutt.ly/5gK74Yf>) є профільним для ОНП та став місцем для дослідження та проходження практики.

4. Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою.

У ході фокус-груп з'ясовано, що за ОНП використовується мережа освітньої інфраструктури, в основу якої покладено комп'ютеризацію навчання. На комп'ютерах у навчальних аудиторіях встановлене необхідне ліцензійне (Microsoft) програмне забезпечення, що видається корисним у проведенні наукових досліджень здобувачами. Університет забезпечує належну освітню підтримку здобувачів. На сайті у-ту оприлюднено звіти, положення, фінансові документи, установчі документи, інформацію про акредитацію освітніх програм тощо (<https://cutt.ly/ugZiWhN>), які доступні користувачу. У меню сайту є спеціально виділений рядок для іноземних студентів «Іноземцю/For Foreign Students» (<https://cutt.ly/xgZiHnh>). Використовуються новітні канали комунікації, зокрема, канал факультету суспільних наук в Telegram (<https://t.me/fsnuzhnu>), де публікуються новини, анонси майбутніх подій. У ЗВО діє кабінет психолога, куди можуть звернутися як здобувачі, так і викладачі. За словами С.В. Кулакової, керівника відділу соціально-психологічної служби ДВНЗ «УжНУ», допомагати доводиться не лише з питань професійного характеру, а також щодо особистого життя. Здобувачка А. О. Алмашій підтвердила, що її колега зверталася по допомогу психолога з питань сімейного життя й отримала якісну та кваліфіковану допомогу. Зауважимо, що вхід до кабінету психолога розміщено так, аби відвідувачі могли потрапити на зустріч без зайвої публічності, що вкрай важливо у стані психологічного стресу. У рамках фокус-групи голова Наукового товариства студентів факультету суспільних наук ДВНЗ «УжНУ» пані Ольвія Павлей повідомила, що здобувачі проводять традиційну щорічну молодіжну конференцію до Дня політолога 12 вересня (<https://cutt.ly/2gZpC3E>). У ході фокус-груп частина здобувачів засвідчила про участь у інших наукових подіях, де вони виступають як учасники, так і як організатори. Відділ аспірантури та докторантури виконує важливу роль щодо інформаційної підтримки здобувачів освіти. Основним завданням відділу є організація підготовки спеціалістів вищої кваліфікації (кандидатів і докторів наук), виконання наказів і розпоряджень міністерства і ректора університету щодо підготовки науково-педагогічних та наукових кадрів, дотримання принципу добору здобувачів вчених ступенів за їхніми кваліфікаційними і науковими якостями (<https://cutt.ly/mgZgkws>). За словами проректора з наукової роботи, проф. І.П. Студеняка, у зв'язку із посиленням вимог до якості освіти та популярністю серед абітурієнтів ОНП третього рівня, на цей відділ чекає суттєва реорганізація. Сьогодні саме відділ аспірантури та докторантури організовує та інформує здобувачів про особливості освітнього процесу, форми контрольних заходів, нові освітні можливості. На сайті відділу аспірантури та докторантури розміщені описи освітньо-наукових програм (<https://cutt.ly/7gZhyYK>). У головному навчально-лабораторному корпусі ДВНЗ «УжНУ» діють дві книгарні «Магістр» та «Книги», де здобувачі вищої освіти мають можливість придбати навчальну, довідкову та іншу літературу.

5. Заклад вищої освіти створює достатні умови для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами, що навчаються за освітньою програмою.

Відповідно до вимог п.2.3. Статуту ДВНЗ «УжНУ» (<https://cutt.ly/FgLyodp>) тут створені умови для реалізації права на освіту особам з особливими освітніми потребами. Також впроваджено «Порядок супроводу осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення» (<https://cutt.ly/DgLyhl6>). Правила прийому до аспірантури (<https://cutt.ly/SgLyIod>) передбачають, що вступні випробування проводяться з урахуванням особливих освітніх потреб, зазначених у заяві вступника та рекомендацій медико-соціальної експертизи. Корпуси обладнані пандусами, кнопками виклику, працюють ліфти, звукові сигнали тощо. Відомості про кількісні та якісні показники матеріально-технічного забезпечення освітньої діяльності у сфері вищої освіти (<https://cutt.ly/7gBNqC7>). Тут подано інформацію про загальні площі приміщень (також їдальні, медпункти), що використовуються у навчальному процесі у різних

корпусах ДВНЗ «УжНУ», зокрема за адресою вул. Університетська, 14, де навчаються за ОНП. Слід особливо зауважити, що у розпорядженні університету є ліцензійна комп'ютерна програма для роботи здобувачів із вадами зору. Нині на ОНП «Політологія» особи з особливими освітніми потребами не навчаються.

6. Існує чітка і зрозуміла політика і процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних з сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), яка є доступною для усіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримується під час реалізації освітньої програми.

У ході фокус-груп з'ясовано, що не було зафіксовано конфліктних ситуацій, скарг щодо провадження освітньої діяльності за ОНП. Підтверджено те, що здобувачі ознайомлені із процедурою вирішення конфліктних ситуацій. За їх словами: спочатку вони мають обговорити конфліктну ситуацію з керівником, тоді із завідувачем кафедри, після цього, якщо проблема не вирішується, питання розглядається на Вченій раді факультету. Здобувач також може звернутися напямку до представника адміністрації Університету чи скористатися офлайнною «Скринькою довіри». Про роботу університету у цьому напрямі експертну групу поінформував пан Олександр Баран, голова первинної профспілкової організації студентів УжНУ. Ініціатива «Кава з ректором» є також неформальним способом спілкування здобувачів та адміністрації, що встановлює атмосферу довіри та взаємоповаги у колективі.

Загальний аналіз щодо Критерію 7:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 7.

Сильні сторони. Оптимальне матеріально-технічне забезпечення освітнього процесу. Належне методичне забезпечення за кожною із ОК. Відкритість і прозорість закладу у вирішенні конфліктних ситуацій, наявність інструментів та локальної нормативної бази. Позитивні практики. Наявність ґрунтового репозитарію наукових, методичних, довідкових джерел. Широкий доступ до різноманітних освітніх ресурсів, який підтримується і забезпечується через електронні кабінети здобувачів та викладачів. Проведення традиційної щорічної молодіжної конференції до Дня політолога 12 вересня. Широке меню інформаційних послуг, що їх надає бібліотека безоплатно. Бібліотека з унікальним архівом історії краю та центром зберігання дисертаційного фонду та вивчення стародруків. Відповідність приміщень ЗВО та бібліотеки закладу для зручності здобуття освіти особами з особливими освітніми потребами. Наявність ліцензійної комп'ютерної програми для роботи здобувачів із вадами зору. Наявність розвиненої соціальної інфраструктури та охорони здоров'я співробітників (обстеження працівників та здобувачів ІФА-тестами в умовах пандемії).

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 7.

Щодо окремої слабкої сторони, виявленого експертами під час фокус-групи зі здобувачами, то це та, що Наукове товариство студентів та аспірантів і Рада молодих вчених не мають власного окремого та належно облаштованого приміщення для своєї поточної діяльності. Рекомендації. Активніше підтримувати діяльність Наукового товариства студентів і аспірантів та Раду молодих вчених, а також пропагувати їх діяльність серед здобувачів вищої освіти – аспірантів, залучаючи їх до співпраці у згаданих підрозділах. Активізувати спільну публікаційні активність наукових керівників та здобувачів. Створити електронну «Скриньку довіри», поширити інформацію про неї на офіційному сайті.

Рівень відповідності Критерію 7.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 7.

Зважаючи на наведені сильні сторони і позитивні практики, а також рекомендації щодо подальшого удосконалення ОНП «Політологія» у контексті критерію 7 експертна група дійшла висновку, що ОНП «Політологія» спеціальності 052 Політологія для третього освітньо-наукового рівня вищої освіти відповідає рівню В за критерієм 7.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми:

1. Заклад вищої освіти послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми.

Розроблення, затвердження, моніторинг та періодичний перегляд ОНП відбувається відповідно до Положення про порядок розроблення, моніторинг та періодичний перегляд освітніх програм в ДВНЗ «УжНУ» (від 03.03.2020р). (<https://cutt.ly/GgVuk6x>) та Положення про систему внутрішнього забезпечення якості освіти ДВНЗ «УжНУ» (від 05.11.2018р.) (<https://cutt.ly/IgVuTpU>). У відповідності до зазначених Положень має бути щорічний перегляд ОНП за результатами публічного обговорення та моніторингу. ОНП була розроблена у 2016 р., оновлена в 2019 р. та 2020 р. Аналіз протоколів засідання Робочої групи та протоколів засідання кафедри політології і державного управління (надані ЕГ на запит) свідчить про постійний моніторинг ОНП, дієве залучення стейкхолдерів та врахування їхніх рекомендацій. Інформація була підтверджена під час проведення зустрічей з фокус-групами. Проект ОНП «Політологія» оприлюднено на офіційному сайті університету в розділі «Інфо-центр. Аспірантура та докторантура» (<https://cutt.ly/YgViiPL>), де, зі слів начальника навчальної частини пана Анатолія Штимака, всі бажаючі мають можливість надати свої пропозиції на електронну пошту кафедри. Проте, після того як проєкт ОНП пройшов обговорення, посилання на документ із адресою електронної пошти для зауважень та пропозицій із сайту забирають. Начальник навчальної частини пан Анатолій Штимак на зустрічі з ЕГ зазначив, що моніторинг освітнього процесу за ОНП здійснюється шляхом опитування здобувачів вищої освіти; науково-педагогічних працівників, випускників, роботодавців. Моніторинг проходить за кількома напрямками: 1) внутрішній моніторинг щодо рівня задоволеності здобувачів освітнім процесом за ОНП, який проводить методична комісія кафедри політології і державного управління за ініціативою Гаранта; 2) загальноуніверситетський моніторинг на всіх освітніх рівнях та за всіма освітніми програмами, який проводить відділ моніторингу якості освіти; 3) опитування здобувачів та роботодавців, яке проводить Центр гуманітарно-виховної роботи, профорієнтації та працевлаштування. ЕГ мала можливість ознайомитися з результатами внутрішнього моніторингу, який оприлюднений на офіційному сайті в розділі «Інфо-центр. Кафедра політології і державного управління». Проте результатів інших опитувань немає у відкритому доступі. Начальник навчальної частини пан Анатолій Штимак пояснив, що результати опитувань надаються менеджменту Університету, розглядаються на ректораті та обговорюються на засіданнях Вченої ради.

2. Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Позиція здобувачів вищої освіти береться до уваги під час перегляду освітньої програми.

Результати зустрічей з фокус-групами та аналіз наданих документів дозволив ЕГ зробити висновок про активне залучення здобувачів до періодичного перегляду ОП та удосконалення освітнього процесу. Методична комісія кафедри політології і державного управління проводить щорічний моніторинг ОНП через опитування здобувачів щодо ступеня задоволеності освітнім процесом та якості викладання навчальних дисциплін. Результати опитування обговорюються на засіданнях кафедри та засіданнях Робочої групи (протокол засідання Робочої групи № 5, від 06.02.2019р., №7 від 14.04.2020 р., протокол засідання кафедри №8 від 26.02.2019 р., №8 від 10.06.2020 р.). Так, у червні 2018 р. 68% здобувачів зазначили, що потребують ширшого доступу до методичних та навчальних матеріалів за ОНП. Як результат, матеріали були оновлені та розміщені у вільному доступі на сайті кафедри. Моніторинг 2019-2020 рр. показав, що 76% опитаних здобувачів потребують збільшення кількості аудиторних годин для дисциплін вільного вибору, а 66% респондентів висловилися за необхідність збільшення практичної складової ОНП з акцентом на поєднання науково-дослідної роботи з викладацькою діяльністю. Робоча група врахувала результати опитування здобувачів під час внесення змін з удосконалення ОНП «Політологія» у 2020 році: збільшено кількість годин на компоненти вільного вибору здобувачів до 14 кредитів ECTS та введено ОК7 «Асистентська практика» (3 кредити ECTS). На зустрічі з фокус-групами, Гарант поінформував ЕГ, що під час перегляду ОНП у 2019 році за пропозиціями здобувачів щодо збільшення часу на проведення наукової роботи освітня складова була скорочена з 60 до 35 кредитів ECTS, а аудиторне навантаження передбачено тільки на першому році навчання. Під час проведення зустрічі зі здобувачами та представниками студентського самоврядування інформація була підтверджена. Здобувачі різних форм та років навчання (пан Олександр Бертолон, пан Олександр Токарський, пані Альона Алмашій, пан Роман Кополовець) повідомили ЕГ, що регулярно залучаються до процедур моніторингу та беруть участь у засіданнях кафедри. Представники Студради, Наукового товариства студентів і аспірантів, Ради молодих вчених, профспілкової організації студентів є активними учасниками освітнього процесу. На зустрічі з ЕГ вони зазначили, що керівництво Університету відкрите для спілкування. Існує практика проведення заходів «Кава з ректором», з можливістю обговорити нагальні питання здобувачів. Представники самоврядування є членами вченої ради університету. Голова профкому та голова Студради щонеділі беруть участь у засіданнях ректорату. Представник аспірантів у Вченій раді УжНУ пан Олександр Варшава підтвердив, що здобувачі залучаються до розробки та перегляду ОНП. Заступник голови Студентської ради пан Євгеній Марушкей повідомив, що за ініціативи Студради проведено опитування щодо дистанційного формату навчання. За побажанням здобувачів дистанційне навчання проводиться на платформі Google Meet.

3. Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери.

ЕГ мала можливість переконатися у ефективній співпраці з роботодавцями та їх залучення до обговорення ОНП «Політологія» з метою її вдосконалення. Методична комісія кафедри політології і державного управління регулярно проводить опитування працевлаштування, результати яких беруться до уваги Робочою групою та оприлюднюються на сайті

кафедри. За результатами опитування роботодавців у березні 2020 р. переважна більшість респондентів високо оцінила рівень підготовки фахівців-політологів. Під час зустрічі з фокус-групами ЕГ мала можливість переконатися щодо залучення до освітнього процесу роботодавців, які позитивно оцінюють співпрацю з кафедрою та здобувачами. Зокрема, радниця при дирекції Національного інституту стратегічних досліджень пані Світлана Мітряєва та керуючий справами виконавчого апарату Закарпатської обласної ради пан Юрій Гузинець підтвердили, що брали участь у засіданнях Робочої групи під час розробки та оновленні ОНП, надавали пропозиції щодо програмних результатів навчання та безпосередньо змісту (протокол засідання Робочої групи № 1 від 20.01.2016 р., № 5, від 06.02.2019р.). Проректор з наукової роботи пан Ігор Студеняк зазначив, що ДВНЗ «УжНУ», як один із основних роботодавців, високо оцінює підготовку здобувачів та зацікавлений в їхньому подальшому працевлаштуванні в Університеті. Зокрема, при доукомплектуванні відділу аспірантури та докторантури розглядається кандидатура здобувача-аспіранта з ОНП «Політологія». Перший заступник Ужгородського міського голови пан Василь Гомонай підтвердив тісні зв'язки з кафедрою політології і державного управління, викладачі якої брали участь у розробці «Стратегії міста Ужгород до 2025 року». Головний спеціаліст відділу євроінтеграції та транскордонного співробітництва Управління зовнішньоекономічних зв'язків, інвестицій та транскордонного співробітництва Закарпатської обласної державної адміністрації пані Галина Лобода повідомила, що співпраця з Університетом відбувається в межах Меморандуму про науково-практичне співробітництво. ЕГ поцікавилась у роботодавців, що би вони порадили задля вдосконалення підготовки здобувачів на ОНП «Політологія»? Заступниця голови Ужгородської районної державної адміністрації з питань соціальної, гуманітарної, молодіжної політики, освіти, культури, охорони здоров'я, фізкультури та спорту пані Рената Манайло-Приходько внесла пропозицію щодо більш поглибленого вивчення проєктного менеджменту з можливим акцентом на транскордонні проєкти. Радниця при дирекції Національного інституту стратегічних досліджень пані Світлана Мітряєва запропонувала розглянути можливість вивчення проблем національної безпеки, враховуючи специфіку Закарпаття, як прикордонного регіону.

4. Існує практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми.

Університет підтримує тісний зв'язок з роботодавцями проводячи щорічні заходи: «Ярмарок вакансій» (<https://cutt.ly/1gVjI5S>) та «День кар'єри ЄС» (<https://cutt.ly/TgVjD5P>), які сприяють безпосередньому знайомству та налагодженню ефективної комунікації здобувачів та роботодавців. Траєкторія працевлаштування випускників досліджуються Центром гуманітарно-виховної роботи, профорієнтації та працевлаштування та Центром кар'єри ДВНЗ «УжНУ». Директорка Центру кар'єри пані Тетяна Бутурлак підтвердила, що Університет сприяє професійному становленню здобувачів, формує бізнес-середовище для підтримки активного вибору й планування професійної кар'єри здобувачів та випускників. Начальниця Центру пані Марія Яцків повідомила, що вдале працевлаштування випускників університету є найкращим показником якості набутої освіти. З метою створення оптимальних умов для старту кар'єри випускників та підтримки їх професійного зростання було створено Анкету випускника ДВНЗ «УжНУ» 2020. В Університеті з 2017 р. діє Міжнародна асоціація випускників УжНУ (<https://cutt.ly/5gBk8LI>). За ОНП «Політологія» в жовтні 2020 р. було здійснено перший випуск здобувачів. Відповідно кафедра політології і державного управління тільки розпочинає практику збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників за ОНП. Разом з тим, Гарант повідомив ЕГ, що кафедра політології і державного управління з 1998 р. готує фахівців зі спеціальності «Політологія», тому кафедра має досвід узагальнення інформація щодо працевлаштування випускників-політологів. З метою акумуляції інформації про кар'єрний шлях та налагодження комунікації з випускниками спеціальності було створено ГО «Асоціація політологів та міжнародників УжНУ». Заступником Голови правління Асоціації є здобувач 2-го курсу пан Олександр Бертолон, який підтвердив на зустрічі з ЕГ проведення спільних заходів із кафедрою, зокрема, проведення міжнародного наукового семінару «Відкат від демократії в країнах Центральної Європи: глобальні та регіональні аспекти» (<https://cutt.ly/3gVxDfU>) та наукової конференції з міжнародною участю «Формат розвитку відносин України та країн Центральної Європи у контексті впливу гібридної війни, виборчих процесів та теми забезпечення прав національних меншин» (<https://cutt.ly/EgVxKyL>). Ведеться моніторинг інформації щодо можливостей і пропозицій працевлаштування випускників ОНП «Політологія» (зокрема після захисту дисертації). Зворотній зв'язок із випускниками-політологами підтримується завдяки їх залучення до моніторингу ОНП шляхом опитування. На відкриті зустрічі з ЕГ долучились випускниці-політологині: пані Діана Стеблак (випускниця 2020 р.) пані Марина Сорока та пані Андріана Костенко, які підтвердили високий рівень підготовки фахівців-політологів та зазначили, що беруть участь у спільних наукових проєктах.

5. Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та/або освітній діяльності з реалізації освітньої програми.

На зустрічі з Гарантом ЕГ з'ясувала, що для своєчасного реагування на виявлені недоліки в освітньому процесі Робочою групою ОНП «Політологія» спільно з Відділом моніторингу якості освіти, методичного та інформаційного забезпечення освітнього процесу із залученням представників Студради та профспілки студентів проводиться низка заходів з метою моніторингу якості ОНП. Зокрема, існує практика проведення регулярних опитувань здобувачів методичною комісією кафедри політології і державного управління. Зокрема, за пропозицією здобувачів ОНП було зменшено освітній обсяг ОНП до 40 кредитів; аудиторне навчання відбувається впродовж 1 року, вивільнивши більше часу на науково-дослідницьку діяльність; введено ОК «Асистентська практика»; збільшено кількість кредитів для вибірових компонентів. Відділом моніторингу якості освіти спільно з Студрадою проводяться опитування щодо якості освітнього процесу під час викладання навчальних дисциплін, щодо особливостей дистанційного навчання, щодо корупційних ризиків. За результатами вивчення думки здобувачів були внесені

відповідні зміни до ОНП та здійснені певні інституційні заходи. Представники Студради навели приклад, за яким через незадоволення здобувачами рівнем викладання та надмірною вимогливістю одного з викладачів Університету, керівництвом задоволено їх вимоги відсторонивши викладача від форм контролю. На зустрічі з фокус-групами, Гарант та представники менеджменту Університету повідомили ЕГ, що за результатами внутрішнього аудиту, виявивши слабкі місця якості вищої освіти, було запроваджено нову систему преміювання авторських колективів за публікації у виданнях міжнародних наукометричних баз Scopus та WoS; розміщені публікації здобувачів вищої освіти в електронному репозитарії, запроваджено більш дієву систему технічної перевірки на академічний плагіат, розглянуті перспективи запровадження силабусів в освітній процес. Крім того, Гарант зазначив, що кафедра дуже відповідально та принципово ставиться до якості підготовки здобувачів-аспірантів і, в разі невиконання ними індивідуального навчального та наукового плану, здобувачів відраховують з аспірантури. За інформацією, наданою Гарантом, упродовж 2016-2020 років було відраховано 6 здобувачів ОНП.

6. Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема, зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій), беруться до уваги під час перегляду освітньої програми.

Акредитація ОНП «Політологія» підготовки здобувачів вищої освіти на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти за спеціальністю 052 «Політологія» є первинною. Прикладів зауважень і пропозицій, висловлених під час акредитацій ОНП за новими умовами немає. З метою з'ясування реагування Університетом на зауваження та рекомендації експертів і рішення Нацагентства за попередніми експертизами з акредитації ОП за іншими освітніми рівнями, ЕГ ґрунтовано були вивчені зауваження та пропозиції, сформульовані під час акредитацій ОП «Міжнародна комерція» (27-29.11.2019 р.) та ОНП «Економіка» (22-24.06.2020 р.). Ректор пан Володимир Смоланка на зустрічі з ЕГ підкреслив, що Університет реагує на виклики акредитаційного процесу. За рекомендаціями, сформульованими під час акредитацій за іншими освітніми програмами впродовж останнього року, менеджментом Університету було проведено низку інституційних змін. Зокрема, беручи до уваги велику чисельність аспірантів в УжНУ (понад 600) та нові завдання, які постають перед відділом аспірантури та докторантури, відбувається процес його реформування. Були розроблені (оновлені) внутрішні нормативні документи: «Положення про порядок розроблення, моніторинг та періодичний перегляд освітніх програм» (від 03.03.2020 р.) (<https://cutt.ly/qgBCvwW>); «Положення про порядок визнання результатів навчання, здобутих у неформальній освіті» (від 03.03.2020 р.) (<https://cutt.ly/vgBZnnU>); «Порядок оскарження результатів (апеляція) оцінювання» (від 03.03.2020 р.) (<https://cutt.ly/tgBCDu2>); «Положення про порядок застосування заходів з врегулювання конфліктів та спорів (суперечок) у діяльності співробітників та здобувачів вищої освіти» (від 03.03.2020 р.) (<https://cutt.ly/qgBZ1jF>); «Положення про порядок реалізації здобувачами вищої освіти права на вільний вибір навчальних дисциплін» (від 03.03.2020 р.) (<https://cutt.ly/ugBZ3Bi>); «Положення про визначення рейтингів науково-педагогічних працівників» (від 28.10.2020 р.) (<https://cutt.ly/sgBXNJ4>); «Положення про порядок перерахування результатів навчання та визначення академічної різниці» (від 08.10.2020 р.) (<https://cutt.ly/jgBCpE5>). Розроблено проєкт «Положення про гаранта освітньої програми» (<https://cutt.ly/cgBNyOr>). Проректорка з науково-педагогічної роботи пані Мирослава Лендшел підкреслила, що за рекомендаціями попередніх акредитацій посилена робота з внутрішніми та зовнішніми стейкхолдерами: проводиться системне опитування здобувачів та роботодавців. Розроблена анкета для випускників з метою отримання інформації щодо кар'єрного шляху та траєкторій працевлаштування випускників (<https://cutt.ly/SgBNX5H>).

7. В академічній спільноті закладу вищої освіти сформована культура якості, яка сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою.

У 2020 році УжНУ посідає 12-те місце серед українських ЗВО у світовому рейтингу U-Multirank, який вимірює якість університетів за 5 основними критеріями: викладання і успішність, дослідження, обмін досвідом, міжнародна орієнтація і регіональне значення. УжНУ представлений як регіональний лідер, що підтверджується високим рівнем працевлаштування випускників (бакалаврів та магістрів) у регіоні завдяки випуску конкурентоздатних та висококваліфікованих фахівців. Внутрішнє забезпечення якості ОНП «Політологія» в Державному вищому навчальному закладі «Ужгородський національний університет» реалізується у відповідності до «Положення про систему внутрішнього забезпечення якості освіти», «Положення про моніторинг якості освітнього процесу», «Положення про організацію освітнього процесу», «Положення про порядок розроблення, моніторинг та періодичний перегляд освітніх програм». За результатами проведених зустрічей з фокус-групами та аналізом наданих документів ЕГ переконалася, що в Університеті сформовано високу культуру якості, яка сприяє постійному розвитку ОНП та забезпечує якісний рівень освітнього процесу. Здобувачі-аспіранти, випускники-політологи та роботодавці активно залучені до удосконалення ОНП шляхом регулярного опитування та залучення до участі Робочої групи. Представники Студради, наукового товариства аспірантів, ради молодих вчених, профспілкової організації студентів є справжніми агентами якісних змін освітнього процесу. Дієві процедури моніторингу, спрямовані на підвищення якості освіти, однаково сприймаються та підтримуються всіма учасниками освітнього процесу. В Університеті сформовано культуру академічної доброчесності. Доброзичливість у комунікаційній взаємодії всіх учасників освітнього процесу.

Загальний аналіз щодо Критерію 8:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 8.

Сильні сторони. Нормативне регулювання щорічної процедури перегляду та оновлення ОНП шляхом публічного обговорення та моніторингу. Практика проведення систематичного моніторингу освітнього процесу за ОНП шляхом опитування здобувачів вищої освіти, випускників, роботодавців. Ефективна співпраця з роботодавцями та їх дієве залучення до обговорення ОНП «Політологія» з метою її вдосконалення. Наявність Міжнародної асоціації випускників УжНУ. Налагоджений зворотній зв'язок із випускниками-політологами. Ефективне реагування Університетом на зауваження та рекомендації експертів і рішення Нацагентства за попередніми експертизами з акредитації ОП за іншими освітніми рівнями. Представники студентського самоврядування, наукового товариства аспірантів, ради молодих вчених, профспілкової організації студентів є справжніми агентами якісних змін освітнього процесу. Принципова позиція Гаранта та кафедри до здобувачів, які не виконують індивідуальний навчальний план. В Університеті створена відкрита, дружня, творча атмосфера, яка сприяє формуванню якісного освітнього середовища для здобувачів вищої освіти. УжНУ посідає 12-те місце серед українських ЗВО у світовому рейтингу U-Multirank (2020 р.). Позитивні практики. «Кава з ректором» - зустріч Ректора pana Володимира Смоланки зі студентським активом з метою обговорення нагальних питань, які є актуальними для здобувачів. Проведення спільних заходів кафедри політології і державного управління з ГО «Асоціація політологів та міжнародників УжНУ».

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 8.

Слабкі сторони: На сайті Аспірантури та докторантури після закінчення терміну публічного обговорення проєкту ОНП відсутня інформація про історію пропозицій та посилання, за яким стейкхолдери можуть надати свої рекомендації до проєкту ОНП. В Університеті відсутня практика оприлюднення на офіційному сайті результатів проведених загально університетських опитувань щодо якості освітнього процесу. Рекомендації: З метою фіксації динаміки змін ОНП «Політологія» залишати інформацію про історію пропозицій та рекомендацій після закінчення терміну публічного обговорення проєкту ОНП. Передбачити можливість надання пропозицій під час публічного обговорення проєкту ОНП за допомогою електронної адреси та/або онлайн-анкети. З метою розуміння реакції стейкхолдерів на якість реалізації освітнього процесу та своєчасного реагування на виявлені недоліки ОНП ввести практику оприлюднення на офіційному сайті ЗВО результатів загальноуніверситетських опитувань. Експертна група рекомендує, за можливістю, врахувати пропозицію роботодавців, надану під час зустрічі з ЕГ, щодо більш поглибленого вивчення проєктного менеджменту з можливим акцентом на транскордонні проєкти та вивчення проблем національної безпеки, враховуючи специфіку Закарпаття, як прикордонного регіону.

Рівень відповідності Критерію 8.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 8.

Зважаючи на наведені сильні сторони і позитивні практики, а також рекомендації щодо подальшого удосконалення ОНП «Політологія» у контексті критерію 8 експертна група дійшла висновку, що ОНП «Політологія» спеціальності 052 Політологія для третього освітньо-наукового рівня вищої освіти відповідає рівню В за критерієм 8.

Критерій 9. Прозорість та публічність:

1. Визначені чіткі і зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Експертною групою з'ясовано, що права та обов'язки усіх учасників освітнього процесу в Університеті регулюються наступними документами: 1. Статут ДВНЗ (від 07.06.2016) «УжНУ» (<https://cutt.ly/qg1O6FO>); 2. Положення про організацію освітнього процесу в ДВНЗ «УжНУ» (від 08.05.2015) (<https://cutt.ly/1g1Pwst>); 3. Правила внутрішнього розпорядку ДВНЗ «УжНУ» (від 10.10.2013) (<https://cutt.ly/tg1PrLq>). Разом з тим, ЕГ звернула увагу, що на сайті Університету не оприлюднено Колективний договір, який передбачений Статутом. Під час фокус-груп було з'ясовано, що здобувачі та науково-педагогічний персонал поінформовані про наявність зазначених регламентуючих документів та ознайомлені з місцем їх розміщення. Загалом, аналіз сторінок сайту Університету дає можливість констатувати, що доступ до необхідних документів/інформації є зручним навіть для користувача, який шукає необхідну інформацію вперше.

2. Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті відповідний проект з метою отримання зауважень та пропозицій заінтересованих сторін.

Проект освітньо-наукової програми «Політологія» (доктор філософії) опубліковано та є доступний на сайті Університету за 2019 рік (<https://cutt.ly/Og1PiOb>). Однак за 2020 рік ЕГ не зафіксовано місця знаходження Проекту ОНП «Політологія» (доктор філософії). У відкритому доступі є вже затверджена ОНП «Політологія» (доктор філософії) (<https://cutt.ly/8g1PQIo>). Під час фокус-групи із роботодавцями з'ясовано, що вони долучаються до обговорення, про що свідчать протоколи засідання кафедри політології і державного управління та протоколи засідань Робочої групи, проте на сайті університету не знайдено чіткого механізму внесення власних пропозицій до даної ОНП на моменті обговорення проекту чи історії внесених пропозицій. Начальник навчальної частини Анатолій Штимак пояснив, що результати опитувань використовуються під час внутрішнього аналізу роботи на засіданнях Вченої ради та розглядаються в ректораті. Аналіз роботи фокус-групи із здобувачами демонструє їх поінформованість про можливість впливу на зміст освітньо-наукової програми. ЕГ під час фокус-групи із здобувачами зафіксовано, що пропозиції вносяться здобувачами на засіданнях кафедри, а також деякі пропозиції можуть обговорюватись у неформальному середовищі. Це свідчить про відкритість процесу обговорення та рівну комунікації між адміністрацією та здобувачами.

3. Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства.

В розділі сайту «Інфо-центр. Доктор філософії_052 Політологія» (<https://cutt.ly/xg1AKDh>) розміщені в зручній для користування та перегляду структурі інформація про попередні ОНП та актуальну ОНП, робочі програми дисциплін та навчальний план. Також на сторінці кафедри політології і державного управління (<https://cutt.ly/rg1AL3D>) розміщено в доступні форми інформацію про цілі та очікувані результати освітньо-наукової програми «Політологія» (Доктор філософії). Однак, аналіз сторінки із співробітниками кафедри політології і державного управління продемонстрував, що відсутня деталізована інформація про наукові та навчальні здобутки науково-педагогічного персоналу, який викладає за даною ОНП, а наданий тільки перелік НПП із зазначенням наукового ступеня та вченого звання. Тут мається на увазі відсутність особистих профілів викладачів, де б була зазначена інформація про їх наукові результати, наукові профілі, коло наукових інтересів, дисципліни, які викладаються тощо, що могло б суттєво посилити розуміння про діяльність науково-педагогічного персоналу та сприяло би залученню потенційних здобувачів на зазначену ОНП.

Загальний аналіз щодо Критерію 9:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 9.

Сильні сторони. Доступність на сайті Університету чітких та зрозумілих правил, процедур, які регулюють права та обов'язки учасників освітнього процесу. Позитивні практики. Зручна та інтуїтивно зрозуміла логістика офіційного сайту Університету. Інтерфейс публічної сторінки/сайту Університету дозволяє легко знаходити необхідну інформацію за даною освітньо-науковою програмою.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 9.

Слабкі сторони. Відсутність персональних профілів викладачів із зазначенням їх наукових здобутків та іншої необхідної для навчального процесу інформації. В публічному доступі немає можливості вносити пропозиції до проекту ОНП за даною спеціальністю. Відсутність на сайті Колективного договору. Рекомендації. Створити персональні профілі викладачів із розміщенням інформації про наукову та навчальну діяльність, наукові профілі, що сприятиме відкритості ОНП і залученню потенційних здобувачів. Передбачити можливість внесення змін/пропозицій до проекту ОНП через сайт університету за допомогою Гугл форми чи іншого зручного інструменту/сторінки. Своєчасно завантажувати прийняті нормативні документи.

Рівень відповідності Критерію 9.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 9.

Зважаючи на наведені сильні сторони і позитивні практики, а також рекомендації щодо подальшого удосконалення ОНП «Політологія» у контексті критерію 9 експертна група дійшла висновку, що ОНП «Політологія» спеціальності 052 Політологія для третього освітньо-наукового рівня вищої освіти відповідає рівню В за критерієм 9.

Критерій 10. Навчання через дослідження:

1. Зміст освітньо-наукової програми відповідає науковим інтересам аспірантів (ад'юнктів) і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності у закладах вищої освіти за спеціальністю та/або галуззю.

Під час низки фокус-груп, зокрема, із Гарантом, керівництвом ЗВО та здобувачами, лунала теза про те, що основним місцем роботи для значної частини здобувачів стануть кафедри суспільних наук УжНУ. Так підкреслювалася думка про те, що якість підготовки та розвиток наукових шкіл є у полі особливої уваги розробників ОНП «Політологія». Тому наукові інтереси здобувачів високорелевантні тематичним напрямам діяльності наукових шкіл на кафедрі політології та державного управління. Окремий акцент зроблено на регіональній специфіці досліджень, оскільки Закарпаття – особливий регіон на політичній карті України, який вирізняється своєю транскордонністю, багатонаціональністю та історичними контактами із сусідніми державами і народами. Це враховано у роботах наукових шкіл у ЗВО, де активно досліджується ромська культура, україно-угорські відносини, у цілому політичні зміни у державах Центральної Європи. Саме за цими напрямками працюють наукові керівники та здобувачі. Подальша розбудова вищезгаданих наукових шкіл є серед стратегічних пріоритетів ЗВО і залишається суттєвою конкурентною перевагою ОНП. Експерти зауважують на дослідній синергії кафедр політології і державного управління, кафедри філософії, кафедри загальної педагогіки та педагогіки вищої школи, кафедри міжнародної політики тощо. У виданнях університету викладачі та здобувачі мають можливість публікуватися безоплатно. Здобувачі позитивно оцінюють зміст ОНП та дають високу оцінку наповненості конкретних ОК. У ході фокус-груп звучали пропозиції дещо наблизити зміст ОК тематиці досліджень аспірантів, що, власне, уже почали впроваджувати випускові кафедри. Також лунали пропозиції зробити викладання іноземної мови фахово орієнтованим, а також провести експеримент із запровадження викладання деяких тем іноземною мовою, до прикладу, англійською, словацькою чи угорською, відповідно до того, якою мовою володіють здобувачі. Особливістю наукової складової за ОНП є сильна методологічна поінформованість здобувачів, їх залученість до процесів удосконалення програми, до прикладу, щодо відновлення у навчальному плані годин для практики. Під час фокус-групи здобувачі вказували на педагогічний досвід та здібності викладачів, зокрема навички керівників концентровано формулювати наукові тренди, визначати наукові гіпотези та доносити їх сенс на типових прикладах політичного життя регіону, країни та світу, їхню відкритість, конкретні поради щодо вибору теми та перспектив її подальшого практичного застосування у прогнозованому місці працевлаштування. Це важливо для молодих фахівців, оскільки ринок праці у регіоні особливий і визначається його транскордонністю.

2. Наукова діяльність аспірантів (ад'юнктів) відповідає напрямові досліджень наукових керівників.

Під час затвердження тематики НДР (в межах навчального навантаження викладачів) обов'язково враховується тематика наукових досліджень здобувачів. Це, в результаті, суттєво посилює релевантність тематики наукових інтересів керівників дослідницької діяльності аспірантів. Окремих аспірантів залучають до виконання НДР за напрямками кафедральних тем. Здобувачі, які готують доповіді на конференції, традиційно узгоджують зі своїми керівниками зміст і теми доповідей. Наукові керівники стверджують, що домінуюча більшість робіт здобувачів є практико-орієнтованими та містять багато корисних розробок для застосування у практиці як політичних процесів на рівні України, так і Закарпатського регіону. Експерти співставили тематику наукової діяльності аспірантів та їх керівників і засвідчують їх високу релевантність. Це пов'язано із традиційними науковими школами, що сформувалися на факультеті суспільних наук УжНУ. Здобувачі мають змогу у рамках заходів молодіжної науки заздальгедь ознайомитися із науковим доробком викладачів – майбутніх керівників дисертаційного дослідження. Винятком може бути випускник 2020 р. В.В. Кухта з темою «Регіональні чинники демократичного транзиту країн Тропічної Африки». Тема була обрана за наполяганням здобувача, наукове консультування під час виконання здійснювалося за підтримки фахівців, що досліджують Африканський континент, а захист планується на спеціалізованій вченій раді, яка компетентна оцінити доробок. За словами наукового керівника проф. М.М. Вегеша, орієнтовно це одна із спеціалізованих вчених рад КНУ ім.Т.Шевченка чи ЛНУ ім.І.Франка. Проте, на думку експертів, деяку формальну відповідність у збігах ключових слів наукових статей аспірантів та їх керівників варто посилити змістовно. Цьому могла б посприяти спільна публікаційна активність здобувача та керівника, особливо починаючи з 2 та 3 курсів ОНП. У дослідженнях аспірантів прослідковується зв'язок між різними проблемними темами, низка досліджень значущі своїм міждисциплінарним характером (до прикладу, проблематики державно-церковних відносин, науковий керівник доц. М.М.Палінчак). Цей взаємозв'язок посилюється завдяки тому, що науково-педагогічні працівники, які забезпечують викладання на ОНП підвищують свій професійний рівень, систематично готують проекти та здобувають міжнародні гранти. Серед конкурентних переваг ОНП учасники фокус-груп називали вкоріненість у завдання вивчення транскордонного співробітництва, регіональної специфіки, етнополітичних досліджень, практичне спрямування, наукову тяглість дослідницьких шкіл. Як поінформували експертів здобувачі, відкрите спілкування з викладачем носить характер продуктивної та фахової дискусії. Здобувачі відзначають активну роботу Гаранта ОНП в.о.кафедри політології і державного управління проф. М.М. Вегеша щодо створення нових можливостей для особистісного розвитку здобувачів та викладачів, формування їх власної освітньої траєкторії, орієнтацію на можливості працевлаштування.

3. Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує в межах освітньо-наукової програми можливості для проведення і апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів (ад'юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквиумів, доступ до використання лабораторій, обладнання тощо).

ЕГ переконалась, що Університет в межах ОНП «Політологія» забезпечує можливості для проведення і апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів. Факультет суспільних наук і кафедра політології і державного управління мають власні наукові видання, в яких друкуються викладачі та аспіранти: «Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: Політологія. Соціологія. Філософія» (вийшло 18 випусків), «Соціально-політичні студії: вісник наукової думки студентів» (6 випусків), «Актуальні проблеми політичної науки» (5 випусків), «Регіональні студії» (21 випуск), «Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Міжнародні відносини» (6 випусків). Останні 2 видання до 20.03.2020 р. належали до міжнародної наукометричної бази даних для соціогуманітарних наук Scopus (наразі, підготовлені документи для їх переведення до журналів категорії «Б»). Кафедра політології і державного управління ДВНЗ «УжНУ» видає також серійні видання: монографічна серія «Studia Regionalistica» (8 випусків) та навчально-методичну серію «Кафедра» (29 випусків). Аспіранти мають можливість розміщення публікацій у виданнях ДВНЗ «УжНУ»: «Геополітика України: історія і сучасність» та «Міжнародний науковий вісник». Всі публікації для викладачі та здобувачів є безкоштовними. Тісна співпраця між кафедрою політології і державного управління та ГО «Асоціація випускників політологів і міжнародників УжНУ», результатом якої стало спільне проведення з 2018 року п'яти міжнародних та всеукраїнських конференцій, в яких беруть участь здобувачі-аспіранти. До виконання НДР кафедри «Політична стабільність в країнах Центральної та Східної Європи: історико-політичні, етнонаціональні, електоральні та державно-управлінські аспекти» активно долучаються аспіранти, які публікують свої праці у фахових та закордонних виданнях: Кополовець Р.В. (12 публікацій), Бертолон О.О. (10 публікацій), Горват М.В. (9 публікацій), Алмашій (Юрчук) А.О. (6 публікацій), Андріїв Б.Є. (5 публікацій), Іваніна О.В. (5 публікацій), Юрош В.В. (4 публікації). Керівництво Університету повідомило ЕГ, про можливість отримати матеріальні заохочення здобувачами в разі опублікування статей у наукових виданнях, включених до наукометричних баз Scopus і WoS. Проте здобувачі з цією практикою не обізнані та не мають статей у виданнях, включених до наукометричних баз Scopus і WoS.

4. Заклад вищої освіти забезпечує можливості для долучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, участь у спільних дослідницьких проєктах тощо.

На зустрічі з ЕГ начальниця відділу міжнародних зв'язків пані Оксана Свеженцева повідомила, що за ОНП «Політологія» проводиться робота з розвитку академічної мобільності здобувачів, підготовки міжнародних проєктів в межах міжнародної співпраці. ЕГ ознайомилася з наданими документами, які підтверджують залучення здобувачів та НПП до міжнародної академічної спільноти, зокрема з міжнародними договорами з Мюнхенським ун-том Людвіга-Максиміліана (ФРН), Пряшівським ун-том (Словаччина), Ун-том Миколаса Ромеріса (Литва), Поморською Академією в Слупську (Польща), Клузьким ун-т ім. Бабеш-Бояї (Румунія), Ун-том А.Я. Коменського в Братиславі (Словаччина). Декан факультету міжнародних економічних відносин пан Микола Палінчак підтвердив участь здобувачки пані Діани Стеблак, науковим керівником якої він є, у двотижневому стажуванні в посольстві України в Словаччині (липень 2019 р.). На відкритій зустрічі пані Діана Стеблак повідомила, що результати наукових розвідок, отриманих під час стажування, увійшли до аналітичного розділу дисертаційного дослідження. Здобувачка пані Альона Алмашій брала участь у проєкті «Зміни педагогічних факультетів та університетів у XXI ст.», який відбувався в рамках освітньої поїздки «Підтримка молодих науковців в університетах, особливо у сфері науки і досліджень, та підвищення їхньої академічної мобільності». (Брно, Чеська Республіка). НПП систематично працюють над науковими міжнародними проєктами, до реалізації яких залучають здобувачів: 1) «Обмін ноу-хау для покращення керування кордонів Шенгенської зони між Словаччиною/Україною» та «Обмін ноу-хау з євроінтеграції та транскордонної співпраці між Норвегією, Росією та Україною», які функціонували в рамках Норвезького фінансового механізму. Мета проєкту: розвиток прикордонної співпраці України та ЄС. Партнери проєкту: Дослідницький центр Словацької асоціації зовнішньої політики; Пряшівський ун-т; Регіональна палата у Пряшеві, Словацька торгова палата; Факультет соціальних та економічних наук Ун-ту Я.А.Коменського в Братиславі, Факультет Фіннмарк Ун-ту Тромсе та Центр стратегічного партнерства; 2) «Толерантність на кордонах Європи: вимір для України». Мета проєкту: дослідження теоретичних підходів до вивчення толерантності, особливостей міждисциплінарних досліджень феномену толерантності, специфіки міжкультурного, міжрелігійного, міжетнічного діалогів та практик проєктування простору толерантності в Україні. Партнери проєкту: Мюнхенський ун-т Людвіга Максиміліана (Німеччина) та МЗС Федерального уряду Німеччини.

5. Існує практика участі наукових керівників аспірантів у дослідницьких проєктах, результати яких регулярно публікуються та/або практично впроваджуються.

Під час фокус-групи з науково-педагогічним персоналом та Гарантом було перевірено, що значна частина наукових керівників аспірантів беруть участь у дослідницьких проєктах, результати яких регулярно публікуються. Зокрема: проф. М.М.Вегеш – проєкт «Толерантність на кордонах Європи: вимір для України», у співпраці з Мюнхенським університетом Людвіга Максиміліана (LMU); проєкти Програми транскордонної співпраці Угорщина-Словаччина-

Румунія-Україна та ін.; проф. М.О. Лендъел – проект «Політична еліта прикордонних регіонів країн Східної і Центральної Європи у період системних трансформацій; дослідницький грант «Міграція громадян України у Словацьку Республіку після Революції Гідності» та ін.; проф. Ю.О. Остапець – проект «Адміністративна реформа в Україні: уроки Словаччини та Польщі»; проект Національної стипендіальної програми Словацької Республіки та ін.; доц. А.Ю. Ключкович – проект «Обмін ноу-хау з євроінтеграції та досвідом транскордонної співпраці між Норвегією, Росією та Україною»; проект «Обмін ноу-хау для більш ефективного управління Шенгенським кордоном між Словаччиною-Україною та Норвегією-Росією» та ін.; доц. Є.І Гайданка – проект «Політичні еліти у прикордонних регіонах східноєвропейських та центральноєвропейських країн», проект «Decentralization in the Czech Republic: Political and Administrative Dimensions», проект «Optimisation of the Public Administration in a Cross-Border Region of the European Union та ін. Варто зауважити, що участь в проектах є регулярною, залучення відбувається не тільки у внутрішньоуніверситетських чи національних, але й міжнародних проектах. Ядро кафедри представляють члени наукової (проектної) групи ОНП «Політологія», наукові публікації яких добре відомі серед науковців, високим є їх індекс цитування. Проф. Лендъел М.О. (h-індекс - 11; 10 індекс - 11), проф. Вегеш М.М. (h-індекс - 10; 10 індекс - 10), проф. Остапець Ю. О. (h-індекс - 6; 10 індекс - 5), доц. Ключкович А. Ю. (h-індекс - 5; 10 індекс - 3).

6. Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у науковій діяльності наукових керівників та аспірантів (ад'юнктів), зокрема вживає заходів для виключення можливості здійснення наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності.

Зустріч із керівництвом ЗВО дала змогу верифікувати постійність заходів для популяризації академічної доброчесності. НПП поінформований та має змогу пройти курс «Академічна доброчесність в університеті» (<https://cutt.ly/Eg1FQjx>). На підставі аналізу звіту самооцінювання та фокус-групи із Гарантом встановлено, що наявна можливість перевіряти власні роботи через сервіс, який є безкоштовним («Unicheck»). Також у відкритому доступі є електронний репозитарій наукових публікацій університету (<https://cutt.ly/Hg1FfDQ>), що сприяє популяризації академічної доброчесності. Адміністрацією Університету прийнято Етичний кодекс ДВНЗ «УжНУ» (<https://cutt.ly/Og3tllG>) та Положення про академічну доброчесність в «УжНУ» (<https://cutt.ly/Kg3tUlb>) та на практиці діє постійна комісія, яка регулює та фіксує випадки порушення академічної доброчесності. Відповідно до цих документів, особи, в яких зафіксовані запозичення не можуть здійснювати наукове керівництво. Випадків порушення академічної доброчесності наукових керівників аспірантів не зафіксовано.

Загальний аналіз щодо Критерію 10:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 10.

Сильні сторони. Теми досліджень здобувачів корелюються із дослідними напрямками кафедри політології і державного управління, а окремий акцент у науковому пошуку зроблено на регіональній специфіці, що забезпечує у результаті затребуваність наукових доробків у практиці суспільно-політичного життя регіону. Подальша розбудова наукових шкіл визначено як стратегічний пріоритет ЗВО і залишається суттєвою конкурентною перевагою ОНП. Практико-орієнтовні роботи здобувачів. Широкі можливості для проведення і апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів. Наявність на факультеті суспільних наук та кафедрі політології і державного управління власних наукових видань («Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: Політологія. Соціологія. Філософія», «Соціально-політичні студії: вісник наукової думки студентів», «Актуальні проблеми політичної науки», «Регіональні студії», «Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Міжнародні відносини», «Геополітика України: історія і сучасність» та «Міжнародний науковий вісник»), в яких безкоштовно можуть друкуватися викладачі та аспіранти. Залучення здобувачів та НПП до міжнародної академічної спільноти через участь у міжнародних стажуваннях, проектах. ЗВО забезпечує дотримання академічної доброчесності у науковій діяльності наукових керівників та аспірантів через різні онлайн та офлайн інструменти. Позитивні практики. Проведення щорічних міжнародних та всеукраїнських конференцій кафедрою політології і державного управління в співпраці з ГО «Асоціація випускників політологів і міжнародників УжНУ», в яких беруть участь здобувачі.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 10.

Слабкі сторони. Відсутність прикладів опублікування здобувачами статей у наукових виданнях, включених до наукометричних баз Scopus і WoS. Незалученість частини здобувачів до діяльності Наукового товариства студентів і аспірантів та Ради молодих вчених Рекомендації. Уникати формальної відповідності у збігах ключових слів наукових статей аспірантів та їх керівників, натомість їх варто посилити змістовно. З метою активізації наукової роботи здобувачів, сприяти поширенню серед здобувачів вищої освіти інформації про можливості отримати матеріальні заохочення в разі опублікування статей у наукових виданнях, включених до наукометричних баз Scopus і WoS. Розглянути можливість запровадження практики написання здобувачами наукових статей у виданнях, включених до наукометричних баз Scopus і WoS, спільно з науковими керівниками, з метою підтримки аспірантів у їх перших публікаціях. Сприяти включенню наукових видань кафедри політології і державного управління до Переліку наукових фахових видань України (категорія «Б») з політичних наук.

Рівень відповідності Критерію 10.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 10.

Зважаючи на наведені сильні сторони і позитивні практики, а також рекомендації щодо подальшого удосконалення ОНП «Політологія» у контексті критерію 10 експертна група дійшла висновку, що ОНП «Політологія» спеціальності 052 Політологія для третього освітньо-наукового рівня вищої освіти відповідає рівню В за критерієм 10.

IV. Інші спостереження

У цьому розділі експертна група може викласти інші спостереження, пов'язані із освітньою програмою, освітньою діяльністю за цією програмою або процедурою проведення акредитації.

дані відсутні

V. Підсумки

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації ОП, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, **відсутні**.

За результатами акредитаційної експертизи експертна група вважає, що освітня програма відповідає Критеріям за наступними рівнями відповідності:

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми	В
Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми	В
Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання	В
Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою	В
Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність	В
Критерій 6. Людські ресурси	В
Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси	В
Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми	В
Критерій 9. Прозорість та публічність	В
Критерій 10. Навчання через дослідження	В

За результатами акредитаційної експертизи рішенням експертної групи є **акредитація**.

Додатки до звіту:

Документ	Назва файла	Хеш файла

Додаток	<i>ОНП_Політологія_2020.pdf</i>	NRnysOohzoVH6glZ8nqXB3Jk9PlegTnJqLk/dG9V2Qk=
Додаток	<i>Навчальний план_Політологія_2020.pdf</i>	UsRs4rd9qAvoD7C24PMVvQC7g9+fooXpKXEbwjKF Bmo=
Додаток	<i>Зведена інформація про викладачів.pdf</i>	ZK3B9yjN8EFZ/gQ5XlvGevTKA+tpLUFhmV7jBflcA cM=
Додаток	<i>Інформації про наукову діяльність здобувачів.pdf</i>	ZUme2eYrycZmtsV829COPBtIKOcwTxNlhdnPXXvUE q+I=
Додаток	<i>Інформації про наукову діяльність наукових керівників.pdf</i>	Z5bMg4ApEzKUNnjG2u5+qT/GPWCfI7anYmeeojZI 7rA=
Додаток	<i>Інформація про наукові публікації викладачів кафедри_Scorus або Web of Science.pdf</i>	k2DmH68lHFwweR1f4w+QDT1Cq/gh6MhPFt/v2ko 5YEM=
Додаток	<i>Інформація про наукові школи.pdf</i>	BryalIj9S7fx9O8+OoOa9IFCv1EJo6pyQa6BRTr4dx8 =
Додаток	<i>Інформація про НДР кафедри та залучення до неї аспірантів.pdf</i>	kogOQUNtoPmSuwkq/keI3ZwX3NVyzcqqqYOIvIVzz Ao=

Шляхом підписання цього звіту ми стверджуємо, що провели акредитаційну експертизу у повній відповідності із Положенням про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, та інших актів законодавства, а також здійснювали свої функції добросовісно, неупереджено і добросовісно.

Документ підписаний кваліфікованими електронними підписами.

Керівник експертної групи

Шмаленко Юлія Іванівна

Члени експертної групи

Даниленко Сергій Іванович

Чорнописький Василь Іванович